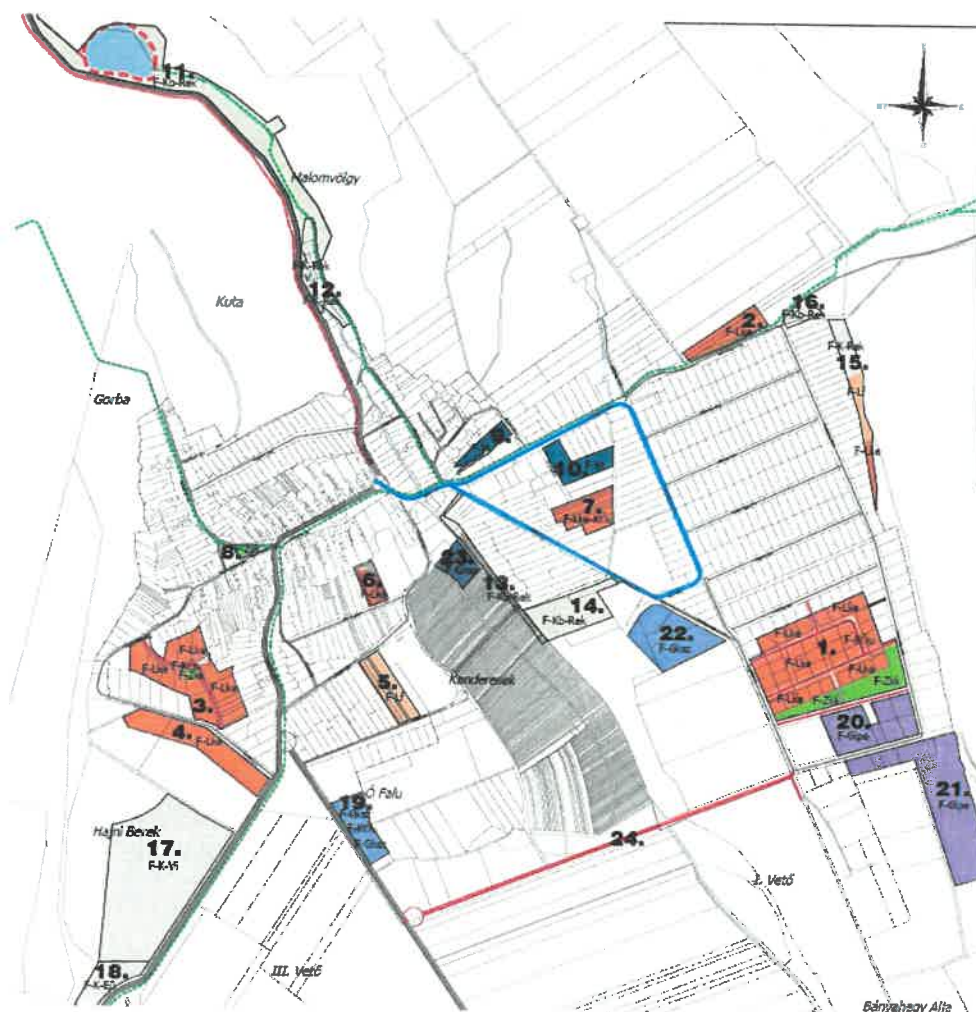

Elfogadva: 75/2023. (VI. 14.) határozattal

TARDOS KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERVE

2023. 06.

TARDOS KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERVE**MEGBÍZÓ:**

TARDOS KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATA
2834 Tardos, Rákóczi Ferenc u. 10.
Polgármester: Csabán Béla
Főépítész: S. Vasi Ildikó

KÉSZÍTETTÉK:

Településrendezés

Szilágyi Csilla okl. településmérnök
TT 01-6710

Tájépítészet, zöldfelületek,
Környezetvédelem

Tóthné Pocsok Katalin okl. kertészmérnök (táj-
és kertépítész), vezető településtervező
TK 01-5086; TT/1 01-5086; K01-5086

Kiss-Polák Andrea
okl. tájépítésmérnök, településmérnök
TK 01-5205, TT 01-5205, K 01-5205

Közlekedés

Bosnyákovics Gabriella EV okl. építőmérnök
MMK:11-01031, KÉ-K, VZ-TEL

MOBIL CITY Mérnöki Tanácsadó Bt.

Dr. Macsinka Klára okl. építőmérnök
MMK:13-1017, KÉ-K, Tkö

Szücs Gergely okl. építőmérnök

Szociológia, építészet

S. Vasi Ildikó okl. építész, okl. szociológus

Régészet

László János okl. régész

Közművek

Hanczár Zsoltné okl. építőmérnök

MK 01-2408, TV-T, TE-T, TH-T

Csima-Takács Judit okl. tájépítésmérnök

GENERÁLTERVEZŐ:

PRO-TERRA

URBANISZTIKAI ÜGYNÖKSÉG KFT.

1138 BUDAPEST, Esztergomi út 18.

E-mail: proterra@proterra.hu

■ Tel: 06-1/612-6684

Tartalomjegyzék

1. Jövőkép.....	6
Épített környezet.....	6
Táji-természeti környezet.....	6
Zöldfelületi rendszer és zöldinfrastruktúra-hálózat.....	6
Környezeti állapot, környezettudatos szemlélet és életmód	7
Közlekedési jövőkép	7
Közművek és elektronikus hírközlés	8
2. Stratégia.....	8
2.1. Átfogó és tematikus célok	14
2.1.1. A: Élhető település, az életkörülmények javítása.....	14
2.1.2. B: Stabil helyi gazdaság.....	15
2.1.3. C: Összetartó helyi, aktív közösség.....	16
2.1.4. D: Fenntarthatóság, modern technológiák, klímavédelem.....	17
2.2 Célok ágazati bontásban	25
2.2.1 Épített környezet védelme.....	25
2.2.2 Táj- és természetvédelem.....	25
2.2.3 Zöldfelületi rendszer és zöldinfrastruktúra-hálózat.....	25
2.2.4 Környezeti állapot, környezettudatos szemlélet és életmód	26
2.2.5 Közlekedési stratégiai elemek.....	27
2.2.6 Közművek és elektronikus hírközlés	28
3. Cselekvési program.....	30
FEJLESZTÉSI AKCIÓTERÜLETEK.....	31
I. RÖVID ÉS KÖZÉP TÁVÚ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK (10 ÉVEN BELÜL):	31
II. HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK (10 ÉVEN TÚL).....	32
Közlekedési cselekvési program.....	44
4. Fejlesztési tervlap.....	45

BEVEZETÉS

„Valamennyi település fejlesztésének, jövője alakításának felelőssége a mindenkorai települési vezetőké. Nemcsak az önkormányzati törvényben foglaltak okán, hanem a választópolgároknak tett ígéreteik beteljesítése érdekében is.”

2021. július 1-től életbe lépett a 2021. évi XXXIX. törvény a településrendezéssel összefüggő törvények módosításáról. Ezt követően 2021. július 15-re megszületett az új Kormányrendelet, „a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet”, amely a továbbra is hatályban tartott 2012-ben meghozott „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet”-et fogja idővel leváltani. E két kormányrendeletet nevezik az „Településrendezési kódexnek” és az „Új településrendezési kódexnek”.

Tardos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a hatályos településrendezési eszközök felülvizsgálatát 2021. márciusában indította meg. 2021. év derekára megszülettek az említett jogszabályok, melyek jelentős változást irányoztak elő a települések tervrendszerében.

Tardos Község Önkormányzata úgy döntött, hogy nem a hatályos, és néhány év után aktualitását veszítő tervek felülvizsgálatát folytatja, hanem a módosult jogszabályoknak megfelelően készíti el „településtervét”, mely magába foglalja a településfejlesztési tervet és a településrendezési tervet.

Tardos Község Önkormányzata már 2000-ben is gyorsan reagált az akkor éppen két éve hatályba lépett új építési törvényben megfogalmazott előírásokra, s annak megfelelően kidolgozta a Településfejlesztési Koncepciót, valamint a településrendezési eszközöket. Azóta hatályos a néhány alkalommal módosított Településszerkezeti terve, a közigazgatási határos Szabályozási terve és a Helyi Építési Szabályzata.

Az ezredfordulón megfogalmazott településfejlesztési koncepcióban a fejlesztések legfőbb szempontjai között az alábbiak szerepeltek:

- *A község őslakosságának helyben tartása mellett a turizmust, az üdülést is szolgáló alapellátás javítása.*
- *Az infrastruktúra fejlesztések szorgalmazása, (úthálózati fejlesztések, az ivóvíz-, a gázellátás, és a szennyvízhálózat kiépítésének teljes körűvé tétele, melyek az életkörülmények javításán túl a turizmus fogadásának is előfeltételül szolgálnak.*
- *Új munkahelyek létrejöttéhez a feltételek megteremtése, mely a község többszörösen hátrányos helyzetéből való kilábalás egyik eszköze lehet.*

Az eltelt több, mint 20 év alatt jelentős változáson ment keresztül Tardos község gazdasági és társadalmi megítélése, fizikai-műszaki állapota, de jelentős változások történtek a jogszabályi környezetben is, melyek a települések fejlesztését és rendezését befolyásolják.

A 2022-es településfejlesztési terv támaszkodik a korábbi településfejlesztési koncepcióra, a települést érintő tervekre és programokra, és figyelembe veszi azokat a körülményeket, amelyek a település fejlesztésére hatással lehetnek. Mindezek beépülnek az új jogszabályi követelmények szerint készülő tervekbe.

A településfejlesztés feladata - az építési törvény 9. §-a megfogalmazásában – „a településen élők számára a települési élet- és környezetminőség javítása, a környezetbiztonság erősítése,

a települési erőforrásokra építő, az erőforrások fenntarthatóságát biztosító jövőkép, ezzel összhangban a rövid, közép- és hosszú távú fejlesztési irányok, célok és az azok elérését biztosító beavatkozások, programok és eszközök – fejlesztési akcióterületekkel együtt történő – meghatározása, az országos és térségi érdek, valamint a szomszédos és a más módon érdekelt többi település településtervének figyelembevételével."

A törvény kimondja továbbá a 9/A §-ban, hogy: „A településfejlesztési tervben az önkormányzat a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével rövid, közép- és hosszú távra rendszerbe foglalja településfejlesztési szándékait, ennek keretében

- a) meghatározza a település **jövőképét**,
- b) a jövőkép megvalósítása érdekében meghatározza az integrált **stratégiai fejlesztési célokat** és a célok elérését szolgáló feladatokat,
- c) az egyes integrált stratégiai fejlesztési célokhoz és a feladatokhoz rögzíti a **fejlesztési céladatokat és a fejlesztési akcióterületeket**, egyben javaslatot tesz – a település térbeli, fizikai rendszerébe illesztve – az akcióterületek hasznosításának jellegére és módjára, a megőrzendő és a fejlesztési célokat szolgáló egyéb területek meghatározásával együtt,“

1. JÖVŐKÉP

„Tardos a Gerecse igaz-gyöngyszeme”

Tardos egy egészséges, idilli táji környezetét fenntartó és bemutató, hagyományait és népességét megőrző, funkcióiban gazdagodó, stabil gazdaságú, biztonságos, fejlődő kistelepülés, társadalmilag aktív közösséggel.

A településen a lakosság életminőségének folyamatos javulása tapasztalható a fenntartható fejlődés és a környezeti, társadalmi, gazdasági, energiatakarékossági szempontok figyelembevétele mellett.

Az erdőkkel körülvett falu tökéletes rekreációs helyszín az itt élőknek és az ide látogatóknak egyaránt. A jövőkép elérése érdekében kerültek meghatározásra a stratégia átfogó, tematikus és horizontális céljai, a cselekvési program egyes elemei, valamint a fejlesztési akcióterületek.

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

- Az épített és táji örökség értékes elemei megbecsültek, védelemben részesülnek. Értékőrző módon megújul a település épületállománya.
- A falu hagyományos központját képező Templom tér, közös udvaros telkeinek épületállománya az utcaképi karakterét megőrzően megújul, a közös udvarok tulajdonosi szerkezete fokozatosan átalakul.
- A vonzó településkép és a védett épített és táji értékek helyi erőforrásként az itt élők boldogulását is szolgálják.
- A tudatosan formált településkép hozzájárul a település harmonikus működéséhez.
- Az épített örökség értékes elemeinek és a vonzó településképnek a hatékonyabb védelme érdekében a helyi jogszabályok támogató elemeket is tartalmaznak.
- A környezettudatos közterületi rendezés eredményeként megújul a településen a felszíni vízvezetés, a közműhálózat elemeinek racionális területgazdálkodásával a lakóutcákban létrejött szélesebb zöldsávokba telepített növényzet hozzájárul a vonzó településképhez.

TÁJI-TERMÉSZETI KÖRNYEZET

- A vonzó, természeti és táji örökségi elemekben bővelkedő táji környezet fennmarad az utókor számára.
- A táji változatosság fontos részét képező hagyományos és természetkímélő tájhasználati formák fennmaradnak.
- A geo- és biodiverzitás javul, az ökoszisztéma szolgáltatások bővülnek.
- A védett természeti és táji értékek helyi erőforrásként az itt élők boldogulását, helyi és táji identitásuk megerősödését is szolgálják. A turizmusból származó bevételek értékőrzésre történő részbeni visszaforgatásával javul a természeti-táji értékek, valamint a táj esztétikai állapota.

ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ÉS ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT

- A település összefüggő zöldfelületi rendszere és zöldinfrastruktúra-hálózata fennmarad az utókor számára.
- Nő a lakosság rekreációs igényének megfelelő zöldfelületi elemek száma, megtörténik a meglévő települési zöldfelületek rehabilitációja és revitalizációja.
- Kiszélesednek a szabadidő helyben történő eltöltésének a lehetőségei.

- A sport és a rekreáció minden korosztály életmódjába beépül.
- Hatékony zöldfelület-gazdálkodás működik a településen.
- Az utak menti fák, fasorok védelmére, fokozatos megújítására nagy gondot fordítanak.
- A jó minőségű és megfelelő kialakítású zöldfelületi rendszer nagyban hozzájárul az egészséges környezethez és a klímavédelemhez.
- A szépen gondozott, zöld környezet kedvezően befolyásolja a település lakóinak életminőségét (fizikai, szellemi és mentális állapotát)

KÖRNYEZETI ÁLLAPOT, KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLÉLET ÉS ÉLETMÓD

- A táji adottságokban rejlő lehetőségek felhasználásával a környezetkímélő megújuló energiahordozók használata elterjed a településen.
- A tájsebet jelentő területek rekultivációval, revitalizációval újra hasznosulnak.
- Kiteljesedik a klímatudatos, a fenntartható fejlődés szempontjait komplexen kezelő nevelés, s az ennek megfelelő életvitel terjed az itt élők körében.
- Családbarát, egészséges és élhető lakó- és munkakörnyezet jön létre.
- A klímaváltozás hatásainak mérséklését biztosító zöld- és kékinfrastruktúra (zöldfelületi és vízgazdálkodási hálózat) valósul meg.
- Mindenki számára elérhető a jó minőségű ivóvíz.
- A keletkező szennyvizek 100%-ban megtisztulnak.
- Az elfolyó csapadékvizek helyben hasznosulnak.
- Megvalósul a patakok és egyéb kisvízfolyások medrének rendszeres karbantartása.
- Megtörténik a környezetet aktuálisan és potenciálisan terhelő, szennyező források felszámolása.

KÖZLEKEDÉSI JÖVŐKÉP

- A teherforgalom elkerüli a településközpontot, a lakó és intézményi területeket.
- Közutak csomópontjai a forgalombiztonság és a beláthatóság szempontjai szerint épülnek át.
- A főútvonalakt gyalogos keresztezése biztonságos körülmények között történik.
- Biztonságos gyalogos közlekedés lehetőségei kiépülnek. Minden utcában legalább egyoldali járda megvalósul.
- Akadálymentesítés a jelentősebb útszakaszokon megvalósult.
- Burkolt utak a belterületen mindenütt, s a jelentősebb külterületi utakon is kiépültek.
- A fejlesztési területek megfelelő közúti kapcsolata és elérhetőségük kialakítása a terület-használati változásokkal azonos időben biztosított.
- A gazdasági területek megfelelő megközelítési útvonalai, s azok teherforgalom lebonyolítására alkalmas burkolatai kiépülnek.
- A felszíni vizek elvezetése és azok minél nagyobb arányú helyben tartása megoldott.
- Fásítás, tervezett növényesítés legalább a központban és a lakóutcákban kialakított.
- Parkolási és kerékpártárolási lehetőségek száma növekszik.

- A közterületek kivétel nélkül a közösséget szolgálja. Közlekedést nehezítő magán célú „elfoglalása” megszűnik.

KÖZMŰVEK ÉS ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

- A meghatározott fejlesztési irányokhoz szervesen kapcsolódnak a közmű- és elektronikus hírközlést érintő fejlesztések.
- A klímaváltozási hatásokra megfelelően felkészülten reagál a település. A klímaváltozás hatásainak kompenzálását szolgálják a közműfejlesztések.
- Az élhető és termelő képes település biztosítása érdekében a szélsőséges csapadékesemények fogadására és a túlzott felmelegedés elkerülésére kiépülnek a szükséges közműigényeknek megfelelő közműfejlesztések.
- A nyári túlmelegedés elleni klímavédelem energiaigénye jelentős mértékben a helyi alternatív energiatermelésre támaszkodik.
- A levegőtisztaság érdekében az erőteljesen környezetbarát, a hagyományostól eltérő nem vezetékes fűtési megoldások elterjednek. Nagy számban kiépülnek az egyedi megújuló energiatermelést biztosító megoldások.
- A települést érő csapadékvízterhelések okozta problémák kezelésére a részben elvezető részben helyben tartó rendszer megtervezésre kerül, mely fokozatosan kiépül.
- A megújuló energiahordozó hasznosításának eredménye a levegőminőség jelentős javulása, amely a település vonzóképségét jelentősen emeli.
- A föld feletti vezetékes hálózatok föld alá telepítésével lehetőség nyílik a föld feletti terekkel, a közterülettel való racionális gazdálkodásra, fasorok telepítésére, továbbá a szélsőséges csapadékesemények, villámárvizek elvezetésére igénybe vehető területek állnak rendelkezésre.
- Tardos jövőképehez a közművek és az elektronikus hírközlés területén megvalósuló fejlesztések olyan módon járulnak hozzá, hogy Tardos télen is jó levegővel rendelkező és fasoros zöld faluvá váljon.

TÁRSADALMI ÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRA

- A közösségi életben, a társadalmi aktivitásban és a civil szerveződésekben kiemelt jelentőséggel bír a hagyományőrzés, a helyi kulturális értékek védelme. Mindezek gazdag programkínálattal jelennek meg települési és térségi szinten.
- A fiatalok helyben maradása a lakóhely megválasztásával és a távmunka elterjedésével reális alternatíva. A falu társadalmának kohéziója erősödik a jelen lévő fiatalabb korosztály arányának fokozódásával.
- A helyi egészségügyiellátás és az oktatás-képzés biztosítása mind jobban szolgálja a helyi igényeket, mind jobban beágyazódik a térségi szolgáltatások rendszerébe.
- A megerősödött térségi és nemzetközi kapcsolatok mind több területét fedik le a kulturális és a gazdasági életnek.

2. STRATÉGIA

Egy csodálatos természeti környezetben fekvő település környezeti terhelés minimalizálása mellett élhető, komfortos lakóhelyet tud biztosítani az itt élők számára. Meg kell teremteni az alapfeltételeit a modern társadalmi elvárásoknak: a munkahelyeket, az elvárható szolgáltatásokat és a szabadidő eltöltésére alkalmas intézményeket, összetartó társadalmi csoportokat. A felsorolt célkitűzéseket hatékonyabban tudja megteremteni egy komoly civil bázisra építő önkormányzat. Az egészséges, közvetlen és gyarapodó település polgárai sikeresebben tudnak összefogni a közös cél érdekében.

Az önkormányzatnak – a rendelkezésre álló szűkös forrásoki következtében - célszerű olyan intézkedéseket kijelölnie, melyeknek humán és technológiai infrastruktúra szempontjából egyaránt kevés a pénzügyi ráfordításigénye. Fontos, hogy folyamatosan nyomon kövessék a külső lehetőségeket, melyek segíthetnek a cél elérésében. Forrást teremtők lehetnek a különféle hazai és nemzetközi pályázatok, helyi és térségi gazdasági és társadalmi szerveződések, de számításba vehetők a magán befektetők is.

A községnek ugyanakkor támogatnia kell az adott célért összefogó belső csoportokat, támaszkodnia kell a helyi lakosok tudására és lokálpatriotizmusára. Az itt élők szívesebben segítenek a közösségi érdekek megvalósításában, hiszen a saját életminőségük is javul a község fejlődésével egyidejűleg.

Lényeges elem a külső hatásokra történő gyors válaszreakció. Ez adatbázisokkal, kipróbált folyamatokkal, specifikus tudású emberekkel és naprakész információgyűjtéssel könnyebbé tehető. Így a projektek tervezhetősége nagy mértékben növekszik akkor is, ha váratlan negatív események következnek be.

A jövőképpen megfogalmazott irányelvek megvalósításához összehangolt cselekvési terv, célrendszer felállítása szükséges. A felállított cselekvési terv a meghatározott jövőkép eléréséhez szükséges célokat, fejlesztési irányokat tartalmazza. A jövőkép elérését négy átfogó cél meghatározása segíti, melyek a település hosszútávú fejlődésének alappilléreit jelentik.

Az átfogó célok, melyek tematikus célokra tagolódva fedik le a község életének minden szegmensét, egymást kiegészítve és erősítve mozdítják elő a község kiegyensúlyozott fejlődését. A célrendszer megvalósítást szolgáló eszközök és intézkedések kialakítása és végrehajtása során a horizontális cél kerül kijelölésre, mely az átfogó és tematikus célokat áthatva kerül érvényesítésre.

Átfogó célok

- A: Élhető település, az életkörülmények javítása
- B: Stabil helyi gazdaság
- C: Összetartó helyi, aktív közösség
- D: Fenntarthatóság, modern technológiák, klímavédelem

Tematikus célok

- A1: Értékek megőrzése, természet- és környezetvédelem
 - A2: Infrastruktúra fejlesztése
 - A3: Humán közszolgáltatások fejlesztése
 - A4: Sportolási, rekreációs lehetőségek fejlesztése
 - A5: Zöldfelületi rendszer, közösségi terek fejlesztése
 - A6: Egészségfejlesztés
-
- B1: Gazdasági szereplők bevonása, ösztönzése
 - B2: Munkahelyteremtés

B3: Helyi vállalkozások támogatása

B4 Turizmus fejlesztése (helyi és térségi)

C1: Társadalmi aktivitás, közösségfejlesztés

C2: Hagyományőrzés, helyi értékek és identitás megóvása

C3: Fiatalok helyben tartása, gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése

C4: Kulturális programok szervezése, bővítése

C5: Társadalmi leszakadás csökkentése

C6: Együttműködés más településekkel, szervezetekkel

D1: Szemléletformálás

D2: Környezeti állapot javítása, vízgazdálkodás

D3: Energiahatékonyság növelése, klímavédelem

D4: Megújuló energiaforrások hasznosítása

D5: Hatékony településüzemeltetés

D6: Digitális technológia fejlesztése, ügymenetek egyszerűsítése

Horizontális célok

A kijelölt célok a településfejlesztés során a falu meglévő értékeire és erőforrásaira alapozva határozzák meg a fenntartható fejlesztés fő irányait. Ezeket kihasználva lehet a jövőben külső erőforrásokat bevonni és további fejlesztéseket végrehajtani.

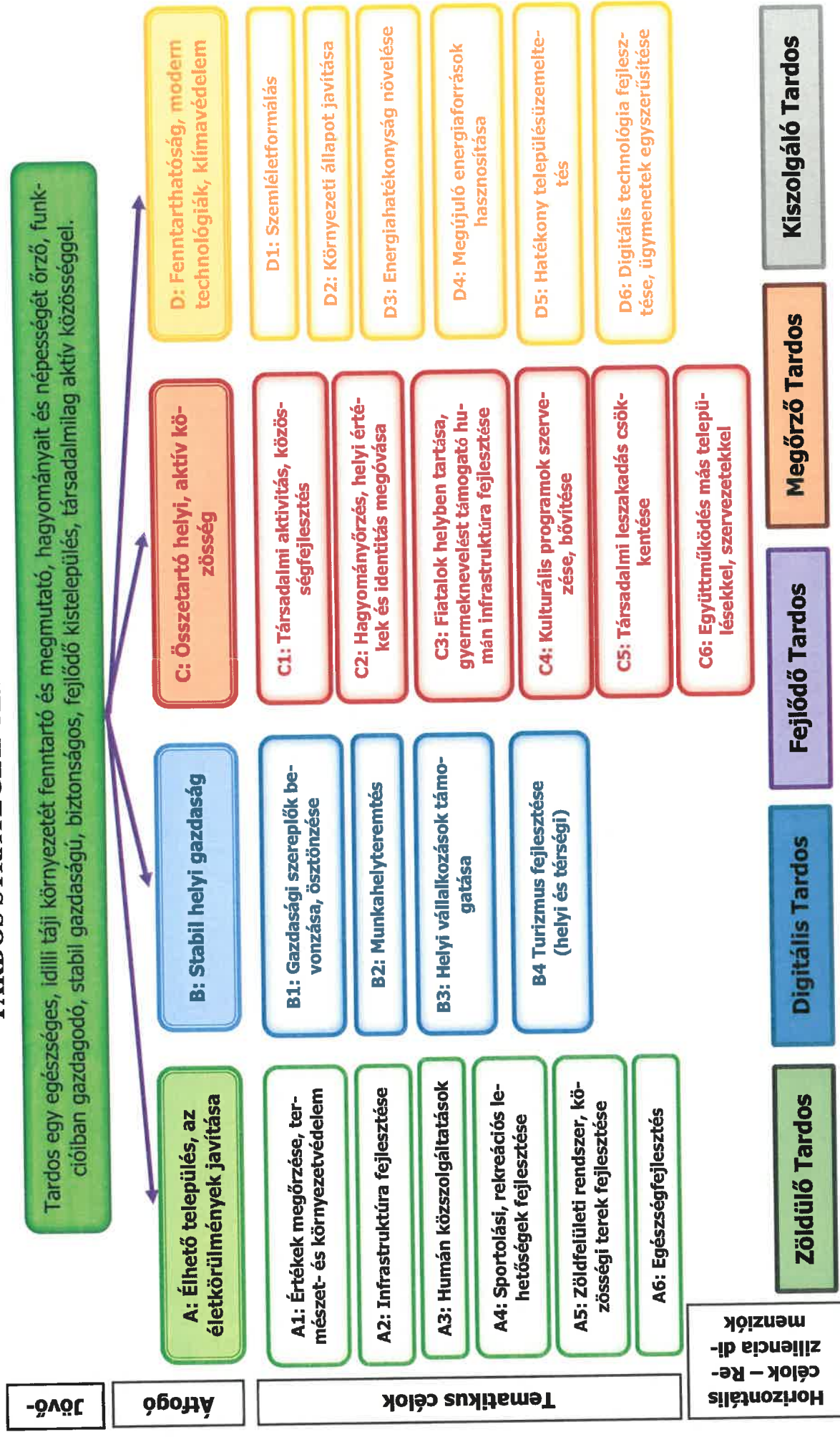
A **zöldülő település** a környezet és a táj megóvása mellett az energiagazdálkodásra és energiahatékonyságra, a közlekedésből eredő szennyezés csökkentésére, a gazdaság klímaváltozással szembeni alkalmazkodóképességre fókuszál.

A **digitális település** a felhasználói oldal digitális kompetenciáit, a település üzemeltetésével, működtetésével összefüggő önkormányzati, (köz)szolgáltatói, vállalkozói szféra már meglévő és potenciálisan alkalmazható digitális megoldásait, az ezekkel összefüggő fejlesztéseket szorgalmazza.

A **megőrző település** a jól-létet, azaz a település és térségének társadalmát, köz- és piaci szolgáltatásait, a szolgáltatásokhoz való hozzáférhetőséget, a lakhatási feltételeket helyezi a fókuszba.

A **kiszolgáló település** a fenntartható területhasználatot, az épített és művi környezetet, a városi zöldfelületeket és természeti ökoszisztémát, valamint a városi közműrendszereket, infrastruktúrákat, azok optimális területi leképeződését jelenti.

TARDOS STRATÉGIAI CÉLRENDSZERE

2.1. ÁTFOGÓ ÉS TEMATIKUS CÉLOK

A központi kormányzás politikája hatalmas hatással van az önkormányzati tervezésre és a feladatok végrehajtására. A helyi rendelkezések orientációját is előrevetíti a kormányzati szakpolitika keretrendszere, hiszen az országos trendek követik a nemzetközi irányvonalat, és a helyi önszabályozó rendszereknek ebbe kell beépülni. Esetenként a helyi szintű folyamatok a speciális lehetőségekkel éppen a nagyobb folyamatok hiányosságait próbálják pótolni.

A település szerepéről a jövőre nézve kapcsolatainak bővítésében, munkahely-teremtési célú gazdaságfejlesztésben, és a turizmus-szálláshely-rekreációs lehetőségek fejlesztésében kívánja bővíteni. Ehhez elengedhetetlen a szervezőszerep felvállalása, hiszen a turisztikai kínálatot a szomszédos településekkel együtt szükséges a helyi viszonyok szerint meghatározni.

A település kapcsolatrendszerét Tata és a közúti kapcsolatok jelentősen befolyásolják, de a településen fellelhető értékekre, a térség hagyományaira és a helyi természeti adottságokra alapozva megélhetést biztosítanak a lakosság számára. Az önkormányzat iránti bizalom, s az itt élő emberek kisebb anyagi felelősségvállalásával vagy személyes erőfeszítéseivel segíthetik a fejlődést. A turisztikai vonzereje növekszik a jövőben, és az idegenforgalmon belül nagyobb térségi jelentőséget kaphat a település.

2.1.1. A: Élhető település, az életkörülmények javítása

Az átfogó célok közül az egyik legfontosabb a település minél élhetőbbé tétele és a lakosok elvárásaihoz igazodva kedvezőbb életkörülmények kialakítása. Fontos, hogy az itt lakó heterogén csoportok mindegyike jól érezze magát és a település egyre szélesebb körű minőségi programkínálattal biztosítsa a lakosok szükségleteinek kielégítését. A minőségi, élhető környezet kialakításakor törekedni kell az igényes, fenntartható megoldások használatára. Az igényes települési környezet kialakítása nagy hatással van a település lakosságmegtartó képességére. A fő beavatkozási területek is ez alapján lettek megállapítva:

▪ **A1: Értékek megőrzése, természet- és környezetvédelem**

A környezeti neveléssel alapvető feladat a falu számára a község meglévő környezeti értékeinek védelme, a sajátos tájhasználati szokások, az élőhelyek és élőlények oltalmazása, a természetes állapot fenntartása, vagy helyreállításának biztosítása. A történeti táj, és az épített értékek rehabilitációja kiemelkedő kulturális jelentőségű. A védett értékek ökológiai, rekreációs, turisztikai szempontból erőforrásnak számítanak. A jövő nemzedéke számára fenn kell maradjon az értékes táji- és természeti környezet. A település egységes arculatának megőrzése érdekében fontos a speciális és a hagyományos beépítési forma fenntartása. Kiemelkedő kulturális jelentőséggel bír a történeti táj és az épített értékek rehabilitációja.

▪ **A2: Infrastruktúra fejlesztése**

A humán infrastruktúra, a közművek, a közlekedés és az intézmények fejlesztése egyaránt hozzájárul az életkörülmények kedvező alakulásához. A közterületeken meglévő infrastruktúra elemek rendszeres felújítása nélkülözhetetlen. A vízhálózat és szennyvízcsatorna-hálózat valamennyi beépített területet érintő kiépítése, a közműhálózatok kapacitásnövelése rendkívül fontos feladat. A településkép mindenképp a közterületek fejlesztésével javul. A fejlesztéseknek a fenntarthatóság jegyében kell megvalósulniuk. Figyelemmel kell lenni a kedvezőtlen környezeti hatások mérséklésének érdekében a környezeti károktól való védekezésre.

▪ **A3: Humán közszolgáltatások fejlesztése**

A település közszolgáltatásainak (oktatás, egészségügy, szociális ellátás stb.) korszerűsítését a humán trendeknek megfelelő mértékben és kapacitással kell tervezni. Figyelembe kell venni a szakmai koncepciókat és tendenciákat, az adottságokat. Azt kell bővíteni, ami van, s azt kell bővíteni, amire a következő években nagyobb igény várható. Amit lehet, helyben kell megoldani, hogy a lakosok a településen belül kapjanak meg minél több ellátást.

▪ **A4: Sportolási, rekreációs lehetőségek fejlesztése**

A szabadidő aktív eltöltésére különféle programlehetőségeket és helyszíneket kell biztosítani a lakosság részére. A szerveződő klubok, csoportok a közösségi életre és a polgárok egészségének megőrzésére is jelentős hatással vannak.

▪ **A5: Zöldfelületi rendszer, közösségi terek fejlesztése**

A faluban viszonylag kevés közösségi tér áll a lakosság rendelkezésére, korlátozott helyszínen jöhet létre a különféle érdeklődésű emberek találkozási pontja. Ezeket a funkciókat a jövőben fejleszteni szükséges. Még több közkert, köztér, játszótér, fasorral ellátott utcaszakasz létrehozása hozzájárul a komfortérzet növeléséhez.

▪ **A6: Egészségfejlesztés**

A tudatos életmód, a szervezet jó karban tartása, a megelőzés, az állapotfelmérés és a rendszeres szűrővizsgálatok csökkentik a betegségek kialakulásának kockázatát. Családbarát, egészséges, élhető lakó- és munkakörnyezet jön létre, melyben az időskorúak gondozása is szervezett módon megoldott.

2.1.2. B: Stabil helyi gazdaság

Az országos és a megyei átlagnál is alacsonyabb a nyilvántartott álláskereső aránya a munkaképes korú népességben belül. A dolgozók jelentős része naponta ingázik a munkahelyére mivel a községen belül nem találnak munkát. A közép- és nagyvállalkozások alig, vagy egyáltalán nem jelennek meg a faluban. Támogatni kell a helyben vállalkozókat és a tudásintenzív cégek megjelenését, hiszen Tardos lakói képzettek. A gazdasági fenntarthatóság érdekében szükséges a több lábon álló helyi gazdaság megvalósítása, a helyi kis- és középvállalkozások támogatása, új vállalkozások letelepítése.

▪ **B1: Gazdasági szereplők bevonása, ösztönzése**

A befektetésösztönzés, a már megtelepedő vállalatok bővülésének, valamint az újonnan letelepedő vállalkozások számára különféle lehetőségek biztosítása, ezek segítése kulcsfontosságú.

A meglévő gazdasági területek továbbfejlesztését az új terv biztosítja. Az optimális szabályozási előírások alkalmazásával a falu változatos vállalkozásfejlesztésre teremt lehetőséget. Az új vállalkozások megtelepedésének egyik feltétele a fejlesztési területek megfelelő környezetének kialakítása. Ehhez hozzájárul a község térségi és belső közlekedési rendszerének minőségi fejlesztése és a közművekkel való kiszolgálás lehetőségének a biztosítása.

▪ **B2: Munkahelyteremtés**

A lakosság helyben történő foglalkoztatása és a községben új cégek betelepítése, vállalkozások kialakulásának segítése rendkívül fontos települési érdek. A helyi munkaerő képzése a térségi munkahelyek fogadó igényeinek megfelelően szintén fontos eszköze a munkahelyteremtésnek akár a távmunka feltételeit biztosító eszközökkel kiegészülve.

▪ **B3: Helyi vállalkozások támogatása**

A helyi vállalkozások közötti hálózatépítés, a képzett helyi munkaerő alkalmazása és az együttműködés növeli a cégek versenyképességének fenntartását, ugyanakkor csökkenti az ingázók számát. A lakosok magasabb képzettségi szintje új, kreatív gazdasági ágak megtelepedését és az önfoglalkoztatás különböző formáit is magával hozza.

▪ **B4 Turizmus fejlesztése (helyi és térségi)**

A turizmus fejlesztése érdekében Tardos lépést tart a nemzetközi trendekkel az idegenforgalom, a szabadidő és rekreáció, valamint a kulturális örökség és szolgáltatások fejlesztésével. Az „élményipar”, mint feltörekvő piac, motorja a növekedésnek, új üzleti modellek térnyerésének. A település sikeresen kapcsolódhat a trendekhez, ha bővül a minőségi szálláskapacitás, a színvonalas vendéglátóhelyek száma. A kistérség településeinek kapcsolata, az ott található attrakciók és szolgáltatások hálózatos jellege erősödik, ha egyre komolyabb szerepet tölt be a turisztikai desztináció-menedzsment szervezet. Hangsúlyosan megjelenik egy-egy kiemelt látványosság és program, ami biztosítja, hogy bár Tardos továbbra sem önálló desztináció, de pozíciója erősödő. Ez által a vendégek és vendégéjszakák száma emelkedik, és jelentősen nő az egy főre jutó költség nagysága is.

A közösségi szolgáltatások, és a márka integritását befolyásoló arculati elemek minősége javul. A sport és rekreáció fejlesztése folytatódik. A látogatószám növekedése, a szolgáltatások minőségének emelkedése javítja a falu népességmegtartó erejét is, mivel a község bevételei moderált mértékben növekedik. Az önkormányzat aktívan menedzseli a kulturális örökségét, bővíti programkínálatát. A közösségi terek bővítése, a turizmus fellendülése egyéb kiszolgáló tevékenységeket is életre hív.

2.1.3. C: Összetartó helyi, aktív közösség

Az együttműködő helyi közösség megszervezése nagyon fontos minden település életében. A viszonylag magas ingázók aránya ellenére a munkaidőn kívüli számos helyi programlehetőség megléte lehetővé teszi a közös időtöltést. Ez növeli a helyi identitástudatot, mely a sportolás és a hagyományörzés keretén belül erősödik. A közösségi terek kialakítása során figyelemmel kell lenni a valós helyi igényekre, valamint arra is, hogy a létrejövő helyszínek többfunkciósak legyenek. Az időjárás viszontagságaira is tekintettel kell lenni, télen és eső esetén is tudni kell biztosítani a közösségi színtereket. A falu központjában szükséges egynagyobb létszámot befogadó helyszín, mely a helyi termények értékesítésére is lehetőséget adna alkalomszerűen. Lehet zárt, vagy részben zárt tér, ahol alkalom adódik időjárástól független rendezvények, társasági összejövetelek megtartására.

▪ **C1: Társadalmi aktivitás, közösségfejlesztés**

A közösségi élet, a klubok és a civil szerveződések nagyon fontosak lehetnek egy falu életében, hiszen bizonyos ügyekben össze tudnak fogni, a közös cél érdekében számos feladat elvégzését rájuk lehet bízni. A zöldterületek fejlesztésében és folyamatos karbantartásában be lehet vonni a kertészet iránt érdeklődőket, például takarítási és ültetési akciók szervezésével.

▪ **C2: Hagyományörzés, helyi kulturális értékek és az identitás megóvása**

A lakosság kötődését erősíteni kell és fenntartani a község lakóinak lokálpatriotizmusát, hiszen a helyi értékeket csak az tudja igazán védeni és megőrizni, aki tud hozzájuk kapcsolódni és elveit magáénak érzi. A lakók identitását, lakóhelyükhöz való kötődését erősíti, ha az általuk elérni kívánt pozitív jövőképet helyben és belátható időn belül megvalósíthatónak tartják.

▪ **C3: Fiatalok helyben tartása, gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése**

Célszerű a bérlakások teremtésével számolni, ezáltal is segítve a fiatalok helyben maradását, identitásuk megőrzését. A közösség iránti felelősség erősítése, a település- és építészettörténet oktatása, a vizuális kultúra fejlesztése és a helyi identitás elmélyítése, a helyi természeti értékek megismertetése és védelmük fontosságának tudatosítása mind hozzájárul ahhoz, hogy lakóhelyét otthonnak érezze a Tardoson élő.

▪ **C4: Kulturális programok szervezése, bővítése**

A testmozgással kapcsolatos eseményekre, a művelődési, kulturális programok helyben történő látogathatóságára nagy az igény a faluban élők részéről. A kínálat bővítése, szakkör jellegű alkalmak megrendezése, azonos érdeklődésű kis csoportok összehozása nagy mértékben bővíti a választható programok listáját.

▪ **C5: Társadalmi leszakadás elkerülése**

A közszolgáltatások mellett az önkormányzat, mint a közérdek képviselője tudja biztosítani az egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyét a speciális igényű emberek számára is. Megfelelő odafigyeléssel, szervezéssel mozgósíthatóak a lekötetlen kapacitások a község lakossága körében.

▪ **C6: Együttműködés más településekkel, szervezetekkel**

Az önkormányzat szoros partnerséget tart fenn a helyi civil és gazdasági élet szereplőivel, a térség más településeivel és azok életében is szerepet vállaló csoportosulásokkal. Az aktív településmenedzsment nemzetközi szinten is partnerséget tart fenn és épít.

2.1.4. D: Fenntarthatóság, modern technológiák, klímavédelem

„A társadalmi fejlődés megvalósítása a környezet védelmével egyidejűleg elviselhető életkörülményeket teremt. A gazdasági fejlődés a társadalmi fejlődésre ügyelve méltányos feltételeket teremt a társadalmak életéhez. A környezetvédelem szempontjainak érvényesítése a gazdasági fejlődésben élhetővé teszi az életkörülményeket. A társadalmi és gazdasági fejlődés, valamint a környezetvédelem szempontjainak együttes érvényesítése pedig fenntarthatóvá teszi a fejlődést.”

A környezeti fenntarthatóság érdekében tett intézkedések globálisan is jelentős szerepet fognak kapni a jövőben, és helyi viszonylatban is kiemelt figyelmet kell szentelni a klímaváltozással, az üvegházhatású gázokkal, a vízháztartással és az energiatakarékossággal kapcsolatban felmerülő problémákra. Ehhez az új fejlesztésekben és a digitális technológiában rejlő lehetőségeket is ki kell használni. A lakossággal történő folyamatos kontaktus biztosítása során, lehetőség nyílik lakosság érzékenyítésére a megkívánt településképi arculat és a megfelelő környezet formálásának elérésére. A klímatudatos fenntarthatóság értelmezésében a körforgásos minél „zöldebb” gazdaság kibontakoztatása, meggyökereztetése kulcskérdés.

▪ **D1: Szemléletformálás**

A környezet védelmét, az új technológiák terjedését és a lakosság tudásának bővítését oktatással, fórumokkal és információ átadással szükséges fejleszteni és a hozzáférést széles társadalmi réteg számára kell biztosítani. Jövőnk védelmében fontos, hogy az emberek érezzék a természettel való kapcsolatot és tenni akarjanak környezetükért. El kell érni, hogy minél kevesebb hulladék keletkezzen és támogatni kell az újra-hasznosítást. Az épületek karbantartása és felújítása mellett a közterületek igényes kialakítása, a zöldterületek gondozása is szükséges. A falu nyugodt vidéki karakterét a kertek gondozásával és folyamatos rendben tartásával, őshonos növényállomány ültetésével kell megőrizni.

A környezeti nevelés elősegíti a megfelelő értékítélet, környezettudatos szemlélet, viselkedés és életvitel kialakulását. A nevelés fontos feladata a közösség iránti felelősség erősítése, a település- és építészet-történet oktatása, a vizuális kultúra fejlesztése.

▪ **D2: Környezeti állapot javítása**

Tardos központját az átmenő gépjármű-forgalom következtében jelentős környezeti terhelés (légszennyezőanyag-, zajterhelés) éri miközben zöldfelületekben sem bővelkedik. Az átmenő- és a gazdasági területektől eredő teherforgalom áthalad a központon és számos lakóterületen, így a környezeti állapot javítása mielőbbi beavatkozást kíván. Ezt a forgalom elvezetésével, forgalomcsillapítással és a zöldfelületi elemek bővítésével lehet elősegíteni. A közlekedés humanizálásával (gyalogos járdák kiépítése, a kerékpársávok kialakítása) csökkenthető a falun belüli közlekedéshez szükséges gépjármű forgalom. Növelni kell az ingatlanok zöldfelületi arányát az elvezetendő csapadékvizek mennyiségének csökkentése érdekében. Újonnan beépülő területek esetében a csapadékvizek helybeni kezelése, hasznosítása a cél. Így kevésbé terhelődnek a környező hálózatok, s nem utolsó sorban a mikroklima javul.

▪ **D3: Energiahatékonyság növelése**

Az épületek üzemeltetése szempontjából fontos szerepet kap a tudatos és takarékos energiafelhasználás. A háztartásokban és egyéb helyeken a gépek, eszközök hatékony működtetés érdekében a fogyasztókat tájékoztatni kell az energiamegtakarítási lehetőségekről és szaktanácsokkal kell segíteni őket. A fel nem használt energia jelenti a takarékoskodás legolcsóbb formáját. Hőszigeteléssel, modern nyílászárók beszerelésével, energiatakarékos izzók használatával jelentős költségeket takaríthatunk meg. A jövőben az intézményeket és az épületállományt további energiahatékonysági fejlesztésekkel és a megújuló energia hasznosításával költséghatékonyabban tudják üzemeltetni.

▪ **D4: Megújuló energiaforrások hasznosítása**

A zöld energia felhasználását előnyben kell részesíteni a fosszilis anyagokkal szemben, hiszen ezek a természetben újratermelődnek. A geotermikus energia, a napenergia, a szélenergia, a vízenergia és a biomassa energia hasznosítása folyamatosan fejlődik, az új lehetőségeket a helyi adottságokra tekintettel ki kell használni a környezetvédelem érdekében.

▪ **D5: Hatékony településüzemeltetés**

- Az okos, szolgáltató településen rendkívül látványos eredményeket lehet elérni a modern erőforrások felhasználásával. A közbiztonság javítása is jogos elvárás, melynek egyik eszköze a térfigyelő rendszer fejlesztése.
- Az önkormányzat megfelelően átgondolt projektekkal igyekszik megelőzni a tervezett fejlesztésekhez szükséges infrastruktúra ellátást.

▪ **D6: Digitális technológia fejlesztése, ügymenetek egyszerűsítése**

A digitális ügyintézés, az e- közigazgatás és a települési szolgáltatások digitalizálásával, a szolgáltatók bevonásával és együttműködésben különféle vállalkozásokkal az önkormányzat megkönnyítheti a lakosok életét.

A REZILIENCIA-DIMENZIÓK¹ ÉS A TEMATIKUS CÉLOK KAPCSOLATA

			HORIZONTÁLIS CÉLOK				
			Zöldülő település	Digitális település	Fejlődő település	Megőrző település	Kiszolgáló település
ÁTFOGÓ ÉS TEMATIKUS CÉLOK	Élhető település	A1					
		A2					
		A3					
		A4					
		A5					
		A6					
	Stabil helyi gazdaság	B1					
		B2					
		B3					
		B4					
	Összetartó helyi, aktív közösség	C1					
		C2					
		C3					
		C4					
		C5					
		C6					
	Fenntarthatóság, modern technológiák, klímavédelem	D1					
		D2					
		D3					
		D4					
		D5					
		D6					

A kapcsolat erőssége:

erős					
közepes					
gyenge					

¹ rugalmas ellenálló képesség

A CÉLRENDSZER (ÁTFOGÓ CÉLOK ÉS A TEMATIKUS CÉLOK) TELEPÜLÉSRÉSZI LEKÉPZŐDÉSE

	A: Elhető település, az életkörülmények javítása	B: Stabil helyi gazdaság	C: Összetartó helyi, aktív közösség	D: Fenntarthatóság, modern technológiák, klíma védelem
Településközpont	A1: Értékek megőrzése, természet- és környezetvédelem A2: Infrastruktúra fejlesztése A3: Humán közszolgáltatások fejlesztése A4: Sportolási, rekreációs lehetőségek fejlesztése A5: Zöldfelületi rendszer, közösségi terek fejlesztése A6: Egészségfejlesztés	B1: Gazdasági szereplők bevonása, ösztönzése B2: Munkahelyteremtés B3: Helyi vállalkozások támogatása B4 Turizmus fejlesztése (helyi és térségi)	C1: Társadalmi aktivitás, közösségfejlesztés C2: Hagyományörzés, helyi értékek és identitás megővése C3: Fiatalok helyben tartása, gyermeknevelést támogató human infrastruktúra fejlesztése C4: Kulturális programok szervezése, bővítése C5: Társadalmi leszakadás csökkentése C6: Együttműködés más településekkel, szervezetekkel	D1: Szemléletformálás D2: Környezeti állapot javítása D3: Energiahatékonyság növelése D4: Megújuló energiaforrások hasznosítása D5: Hatékony településüzemeltetés D6: Digitális technológia fejlesztése, ügymenetek egyszerűsítése
Lakóterületek	A2: Infrastruktúra fejlesztése A4: Sportolási, rekreációs lehetőségek fejlesztése A5: Zöldfelületi rendszer, közösségi terek fejlesztése A6: Egészségfejlesztés		C1: Társadalmi aktivitás, közösségfejlesztés C3: Fiatalok helyben tartása, gyermeknevelést támogató human infrastruktúra fejlesztése C4: Kulturális programok szervezése, bővítése C5: Társadalmi leszakadás csökkentése	D1: Szemléletformálás D2: Környezeti állapot javítása D3: Energiahatékonyság növelése D4: Megújuló energiaforrások hasznosítása D5: Hatékony településüzemeltetés
Ipari-gazdasági területek	A2: Infrastruktúra fejlesztése A3: Humán közszolgáltatások fejlesztése	B1: Gazdasági szereplők bevonása, ösztönzése B2: Munkahelyteremtés B3: Helyi vállalkozások támogatása	C5: Társadalmi leszakadás csökkentése C6: Együttműködés más településekkel, szervezetekkel	D1: Szemléletformálás D2: Környezeti állapot javítása D3: Energiahatékonyság növelése D4: Megújuló energiaforrások hasznosítása D5: Hatékony településüzemeltetés

Malomvölgy	<p>A1: Értékek megőrzése, természet- és környezetvédelem A2: Infrastruktúra fejlesztése A4: Sportolási, rekreációs lehetőségek fejlesztése A5: Zöldfelületi rendszer, közösségi terek fejlesztése A6: Egészségfejlesztés</p>	<p>B4 Turizmus fejlesztése (helyi és térségi)</p>	<p>C1: Társadalmi aktivitás, közösségfejlesztés C2: Hagyományörzés, helyi értékek és identitás megóvása C3: Fiatalok helyben tartása, gyermeknevelést támogató hűmán infrastruktúra fejlesztése C4: Kulturális programok szervezése, bővítése C6: Együttműködés más településekkel, szervezetekkel</p>	<p>D2: Környezeti állapot javítása D3: Energiahatékonyság növelése D4: Megújuló energiaforrások hasznosítása D5: Hatékony településüzemeltetés</p>
Bányahegy	<p>A2: Infrastruktúra fejlesztése A3: Humán közszolgáltatások fejlesztése</p>	<p>B1: Gazdasági szereplők bevonása, ösztönzése B2: Munkahelyteremtés B3: Helyi vállalkozások támogatása</p>	<p>C2: Hagyományörzés, helyi értékek és identitás megóvása</p>	<p>D2: Környezeti állapot javítása D3: Energiahatékonyság növelése</p>
Hajni Berek	<p>A2: Infrastruktúra fejlesztése A4: Sportolási, rekreációs lehetőségek fejlesztése A6: Egészségfejlesztés</p>	<p>B4 Turizmus fejlesztése (helyi és térségi)</p>	<p>C4: Kulturális programok szervezése, bővítése</p>	<p>D1: Szemléletformálás D4: Megújuló energiaforrások hasznosítása</p>
Külterület	<p>A1: Értékek megőrzése, természet- és környezetvédelem A2: Infrastruktúra fejlesztése A4: Sportolási, rekreációs lehetőségek fejlesztése A6: Egészségfejlesztés</p>	<p>B1: Gazdasági szereplők bevonása, ösztönzése B2: Munkahelyteremtés B3: Helyi vállalkozások támogatása B4 Turizmus fejlesztése (helyi és térségi)</p>	<p>C1: Társadalmi aktivitás, közösségfejlesztés C3: Fiatalok helyben tartása, gyermeknevelést támogató hűmán infrastruktúra fejlesztése C4: Kulturális programok szervezése, bővítése C5: Társadalmi leszakadás csökkentése C6: Együttműködés más településekkel, szervezetekkel</p>	<p>D1: Szemléletformálás D2: Környezeti állapot javítása D3: Energiahatékonyság növelése D4: Megújuló energiaforrások hasznosítása D5: Hatékony településüzemeltetés</p>

A reziliencia-dimenziók² meghatározzák egy település rugalmas alkalmazkodóképességét. Ennek 3 fő összetevője van: az abszorpció³, az adaptáció⁴ és a transzformáció⁵ képesség. Az abszorpció képesség megmutatja, hogy a negatív hatásoknak mennyire tud ellenállni, vagy egy katasztrófahelyzet után reagálva milyen hamar tud visszaállni a normál működési szintre. Az adaptáció a reziliencia második meghatározó eleme, amely a behatások elemzésével és a változások megfigyelésével állandó és folyamatos válaszreakciókkal alakítja a települést működtető szervezeteket és az eszközrendszert. A transzformáció akkor következik be, ha a meglévő rendszer nem elég hatékony és bizonyos elemeit lecseréljük egy másik rendszerre.

A REZILIENCIÁT FEJLESZTŐ LÉPÉSEK MÁTRIXA

Kockázati tényező	Kapcsolódó reziliencia-dimenzió	Alacsony abszorpció képesség esetén alkalmazható lépések	Alacsony adaptáció képesség esetén alkalmazható lépések	Alacsony transzformációs képesség esetén alkalmazható lépések
Népesség-növekedés	Fejlődő település Megőrző település Kiszolgáló település		<ul style="list-style-type: none"> gyermekellátási, nevelési, szociális, egészségügyi szolgáltatások fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> szigorú településtervezési terv
Egészségügyi válsághelyzet	Kiszolgáló település	<ul style="list-style-type: none"> helyi válságkezelési stratégiák kidolgozása táv munka, home office támogatása 		<ul style="list-style-type: none"> fizikai kontaktus minimalizálása munkaszervezés
Növekvő forgalom	Kiszolgáló település	<ul style="list-style-type: none"> közösségi közlekedést használók támogatása táv munka, home office 	<ul style="list-style-type: none"> forgalom lassítása, lakóövezetekből kitéltés 	<ul style="list-style-type: none"> településszerkezeti átalakítások a forgalom csökkentése érdekében
Klímaátalakítás	Zöldülő település	<ul style="list-style-type: none"> klímaalkalmazkodási stratégiák létrehozása közterületek fásítása 	<ul style="list-style-type: none"> lakosság nevelése háztartási/családi szinten megvalósítható programok 	<ul style="list-style-type: none"> hatások csökkentése építészeti és településrendezési eszközökkel
Természetvédelem	Zöldülő település Digitális település Fejlődő település Megőrző település Kiszolgáló település	<ul style="list-style-type: none"> szemléletformáló és oktató programok indítása helyi lakosság bevonása természetkárosítás szigorú büntetése 	<ul style="list-style-type: none"> helyi kezdeményezések, közösségek támogatása 	<ul style="list-style-type: none"> okos eszközök, nyilvántartások alkalmazása zöld infrastruktúra kialakítása

² rugalmas ellenálló képesség

³ külső hatás csökkentése (valamit felszívni, elnyelni, megkötni)

⁴ alkalmazkodás

⁵ átalakulás

Nemzeti Digitalizációs Stratégia																						
TERÜLETI TÉMÁJÚ DOKUMENTUMOK																						
A			B			C			D													
A1	A2	A3	A4	A5	A6	B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3	C4	C5	C6	D1	D2	D3	D4	D5	D6	
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptció																						
Dekarbonizáció és ÜHG kibocsátásának csökkentése	●●	●				●											●●	●●	●●	●●	●●	●●
Klímaáztalozási hatásai elleni alkalmazkodás erősítése	●●	●●				●				●					●		●●	●●	●●	●●	●●	●●
Szemléletformálás	●●	●			●●	●			●	●●	●				●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●
Környezetvédelmi együttműködések	●●	●●			●	●			●	●	●				●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●
Digitális infrastruktúra rendelkezésre állása, bővítése	●	●●	●●			●●	●●	●	●	●●	●●	●●	●	●	●●	●●	●●	●	●	●	●●	●●
Lakosság digitális felkészültségének fejlesztése		●●	●●		●	●●	●●	●	●	●●	●●	●●	●●	●	●●	●●	●●	●	●	●	●●	●●
Ügyfélbarát digitális közszolgáltatások használata		●	●●			●●	●●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●●	●	●	●	●	●●
Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Konceptciója és Programja																						
Lépestartás a tudásalapú társadalom és az IT vezérelt gazdaság fejlődésével	●	●							●						●							●●
Városok – városegységek – urbánizált táj fejlesztése	●	●				●	●		●						●●							
A vidéki tájak új egyensúlyának elérése	●●	●	●			●	●		●						●●						●	

2.2 CÉLOK ÁGAZATI BONTÁSBAN

2.2.1 ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME

- az országos és helyi védettség alatt álló területek és értékek megóvása (védett és védendő területek);
- épületállomány energiatakarékos fenntartása és fejlesztése, műszaki és esztétikai érték növelése;
- értékőrző hasznosításra, fenntarthatóságra törekvés;
- infrastruktúra integrált kezelése, minőségének javítása;
- környezeti, egészségügyi paraméterek javítása;
- „klímatudatos” építés, környezetbarát építési anyagok, technológiák;
- tervezett fejlesztések megvalósítása.

2.2.2 TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

➤ Védelem

- a természeti területek és értékek megóvása (védett és védendő területek);
- a természetközeli állapotú területek, a természeti értékek és az egyedi tájértékek védelmének biztosítása;
- táji értékek megőrzése, kezelése;
- egyedi tájérték kataszter elkészítése;
- tájképvédelmi övezet területein a tájképi értékek megőrzése, a tájképvédelmi követelmények érvényesítése, további, mértéktelen beépítések megakadályozása;
- hagyományos tájhasználat, természetkímélő gazdálkodási forma támogatása;
- a beépítésre szánt területek táj- és természetvédelmi szempontú felülvizsgálata;

➤ Fejlesztés

- az ökológiai kapcsolatok erősítése (vízfolyás menti sávok revitalizációja, élőhely-mozaikok összeköttetése erdősávokkal);
- tájrehabilitációs beavatkozások;
- a természeti-táj értékek bemutatása, a környezeti nevelés, szemléletformálás erősítése a helyi oktatási-nevelési intézményekben, illetve kiemelt rendezvényeken (pl. Föld Napja).

2.2.3 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ÉS ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT

➤ Védelem

- meglévő elemek megőrzése, kezelése;
- helyi védett értékek megőrzése, kezelése;
- védelemre érdemes értékek, területek felmérése, számbavétele, megőrzése, kezelése;
- település- és tájképi jelentőségű értékek, területek megőrzése, kezelése;
- zöld- és kékinfrastruktúra (zöldfelületi és vízgazdálkodási hálózat) arányának megőrzése.

➤ Fejlesztés

- meglévő zöldfelületi rendszer elemeinek minőségi fejlesztése mind a növényzet, mint a

- környezetarchitektúra tekintetében;
 - zöldterületi, zöldfelületi ellátottság javítása;
 - fásítási program: közterületi faállomány felmérése, ütemezett megújítása, új fasorok telepítése;
 - közterületi „zöldítő” program: közterületi zöldfelületek meglévő növény-állományának minőségi fejlesztése, újak kialakítása;
 - kisvízfolyások revitalizációja és zöldhálózati fejlesztése;
 - zöldhálózati fejlesztés a zöldfelületi rendszer bel- és külterületi elemei között;
 - új beépítésekhez, közlekedési létesítményekhez kapcsolódóan település- és tájképi szempontokat szolgáló védelmi célú növényzet telepítése;
 - környezettudatos csapadékvíz-gazdálkodás a zöldinfrastruktúra fejlesztésekor.
- Zöldfelület-gazdálkodás
- a meglévő közterületi zöldfelületi elemek fenntartási színvonalának javítása;
 - a helyi lakosság szemléletformálása által a lakosok bevonása közvetlen környezetük rendben tartására, kezelésére;
 - a helyi közösségek, gazdasági szereplők társadalmi szerepvállalásának javítása a zöldfelületi feladatok terén.

2.2.4 KÖRNYEZETI ÁLLAPOT, KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLÉLET ÉS ÉLETMÓD

➤ Védelem

- meglévő környezetminőség megőrzése;
- közműhálózatra való rácsatlakozás arányának fokozása;
- víztakarékosságra, energiafelhasználás és hulladék csökkentésére való törekvés;
- vízelvezető árkok folyamatos karbantartása;
- illegálisan lerakott hulladékok, egyéb potenciális szennyezőforrások felszámolása;
- természetkímélő gazdálkodási forma alkalmazása, támogatása;
- a földtani veszélyforrások nyilvántartása, monitoringja.

➤ Fejlesztés

- a helyi lakosság környezettudatos szemléletformálása által a környezetterhelés csökkentése;
- megújuló energiaforrások alkalmazása, támogatása;
- környezettudatos közterületi rendezés, csapadékvíz-gazdálkodás;
- szennyvíztisztítás arányának növelése;
- környezetbarát közlekedési mód előnyben részesítése;
- lakossági hulladékudvar létesítése;
- komposztálás támogatása;
- új beépítésekhez, közlekedési létesítményekhez, gazdasági és mezőgazdasági területekhez kapcsolódóan környezetvédelmi szempontokat szolgáló védelmi célú növényzet telepítése.

2.2.5 KÖZLEKEDÉSI STRATÉGIAI ELEMEL

RÖVID ÉS KÖZÉPTÁVÚ FEJLESZTÉSI CÉLOK:1) **Az iparterületek és a bányateherforgalmának kivezetése a településközpontból.**

Akcióterület: iparterületi feltáró út tervezett nyomvonala és a bányához vezető út tervezett nyomvonala.

Céladat: építendő út nyomvonala: 1350 m, 7 m széles útfelület (zárt burkolat) + 2200 m, 7 m széles stabilizált erdei út.

2) **Gyalogosforgalom biztonságos közlekedése érdekében legalább egyoldali járda építése a főutca mentén és azokon az útszakaszokon, ahol menetrendszerinti buszjárat közlekedik.**

Akcióterület: Dózsa György utca – Templom tér – Arany János utca – Rákóczi Ferenc utca – Kossuth Lajos utca – Béke utca.

Céladat: 1100 m + 1700 m, 2 m széles járdaépítés

3) **Közterületi csapadékvíz-elvezetés megoldása.**

A nyílt árkok rendszerének a teljes beépített területet lefedő kialakítása, meglévő szakaszok felújítása. Az új beépítési lehetőséggel rendelkező lakó és gazdasági területeken a csapadékvíz-elvezetés-visszatartás megoldási lehetőségeinek kimunkálása, a megoldások fejlesztési területekhez igazított ütemezése.

Akcióterület új beépítéseknél: 1. Ipartelepi út – Bányához vezető tervezett út - Csalogány utca – Vadvirág utca által bezárt terület; 2. Szent Flórián utca - Gorba utca – összekötő u.; Gorba utca mente; Szélhegy u. mente; 03 hrsz. út mente; Bányahegy u. felső szakasz.

Céladat: 1220 + 310 + 450 + 200 + 400 m utak mentén

4) **Kiszolgáló utak, lakóutcák kiépítése**

4.1) Az Ipartelepi út és a Csalogány utca között lakóterület tervezett, amelynek feltáró úthálózatát ki kell építeni.

Akcióterület: Ipartelepi út – Bányához vezető tervezett út - Csalogány utca – Vadvirág utca által bezárt terület.

Céladat: 1220 m hossz, 5,5 m széles útpálya építése.

4.2) A Szent Flórián utca és a Gorba utca között lakóterületi fejlesztés új kiszolgáló útja.

Akcióterület: Dózsa György utca – Szent Flórián utca – Gorba utca.

Céladat: 310 m hossz, 5,5 m széles útpálya építése.

4.3) Jánosik utcára É-i irányból kapcsolódó lakóterületet kiszolgáló magánút kiépítése.

Akcióterület: Jánosik utcától északra elhelyezkedő, tervezett lakóterület

Céladat: 70 m hossz, 5,5 m széles útpálya építése.

Hosszútávú fejlesztési célok:1) **Településközpontot elkerülő út megvalósítása, belterületi szakaszán járdaépítéssel**

Akcióterület: a tehermentesítő út nyomvonala

Céladat: 1250 m hossz, 6,5 m széles útpálya és a belterületi szakaszán 2 m széles egyoldali járda építése.

2) **Ófalusor utca meghosszabbítása a Béke utcáig, egyoldali járdával**

Akcióterület: az új tehermentesítő úttól keleti irányba induló gyűjtőút kiépítése a Béke utcáig

Céladat: 600 m hosszon 5,5 m széles útpálya és 2 m széles járda építése

3) **Kiszolgáló utak, lakóutcák kiépítése**

3.1 Dózsa György utcáról nyíló feltáró út megvalósítása

Akcióterület: Szent Flórián utca – Gorba utca – Dózsa György utca tömbbelső. (1. jelű akcióterület)

Céladat: 125 m hosszon 5,5 m széles útpálya építése.

3.2 Jánosik utcáról nyíló feltáró út megvalósítása

Akcióterület: új feltáró út fejlesztési terven jelölve. (2. jelű akcióterület)

Céladat: 310 m hosszon, 5,5 m széles útpálya építése

3.3 Szélhegy alján, lakóterület fejlesztéshez feltáró utak.

Akcióterület: a Rákóczi F. utca és a Bányahegyi utcával párhuzamosan ÉNy-ra fekvő lakóterületi fejlesztés. (3. jelű akcióterület)

Céladat: 500+400 m hosszon 4,5 m széles útpálya építése

3.4 Ó falu sortól délre Ó falu-i lakóterület fejlesztése

Akcióterület: új feltáró utak tömbbelsőben. (4. jelű akcióterület)

Céladat: 320+370m hosszon 4,5 m széles útpálya építése

4) **Kerékpáros infrastruktúra kiépítése (ide nincs semmi részletezés?)**

4.1 A kiépítésre váró térségi hálózatot jelentő Tata-Tarján közötti kerékpárútra történő kapcsolódás lehetőségének megteremtése. Kerékpáros útvonal kijelölése és feltételeinek megteremtése mindkét Tardos megközelítését biztosító úrvonalon a Tata-Agostyán felőli és a Vértestolna felőli irányból.

4.2 A Malom völgy érintésével Süttő és a Duna irányába vezető térségi kerékpár-úthálózati bővítés lehetőségének kidolgozása, szakaszos megteremtése.

2.2.6 KÖZMŰVEK ÉS ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

Vízellátás területén jelentkező fejlesztési szükségletek, célok:

- A településen jellemző, ma már paramétereiben, anyagában korszerűtlen ivóvíz ellátó vezetékszakaszok korszerűsítése szükséges, amely során hálózatfejlesztés keretében az azbesztanyagú csővezeték szakaszok felszámolásra kerülhetnek.
- Az ivóvízellátó rendszer üzembiztonságának javítása.
- Tudatformálással elérendő cél, az ivóvízzel való takarékoság, a vízfogyasztás csökkentése.

Szennyvízelvezetés, szennyvízkezelés területén jelentkező fejlesztési szükségletek, célok:

- Hálózatfejlesztés keretében a szennyvízátelő műtárgyak védőterület igényének tényleges meghatározása környezeti hatásvizsgálattal és annak kijelölése és az érintett területre vonatkozó területhasznosítás lehetőségének a szabályozása
- Szennyvíztisztító telep mielőbbi korszerűsítésének megoldása
- A kedvező közcsatorna kiépítettség ellenére előforduló még ma is szikkasztóként üzemelő egyedi, házi szennyvízgyűjtő medencék, megszüntetése

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés területén jelentkező fejlesztési szükségletek, célok:

- A település felszíni vízrendezésében meghatározó befogadóként tekintett Bikol-patak és parti sávjának telekjogi rendezése
- Bikol-patak mentén a belterületi szakaszra javasolt szabadidős, sport és turisztikai fejlesztési lehetőségek előkészítése
- Vízrendezésben meghatározó szerepű vízfolyások-árkok és a karbantartását szolgáló parti sávjainak a kijelölése és telekjogi rendezése
- A topográfiai viszonyok figyelembe vételével a részvízgyűjtőkre csapadékvíz prognózis készítése, felkészülés a klímaváltozás során jelentkező szélsőséges csapadékesemények, villámvíz elvezetési igényére
- Csapadékvíz prognózis alapján az elvezető rendszer állapotának településszintű felülvizsgálata és fejlesztése. Tudatos vízgazdálkodással, víz-visszatartási lehetőség kialakításával a szélsőséges csapadékesemények kiegyenlítésének megoldása

Energiaellátás területén jelentkező fejlesztési szükségletek, célok:

- Környezetbarát fűtési megoldások beruházásának a segítése, a levegőtisztaság javítása érdekében a dekarbonizációs intézkedések útján, a karbonsemlegesség elérésének célja érdekében.
- Megújuló energiaforrások előtérbe kerülése, kiemelten a napenergia nagyobb arányú használata a háztartásokban és az intézményekben az energiahatékonyság delterjedésével.
- Villamosenergia ellátás hálózatfejlesztése, föld feletti terek terhelésének a csökkentésére, valamint a napenergiaforrások által termelt többletenergia fogadására való képesség érdekében.

A klímaváltozás okozta hatások kompenzálását szolgáló célok:

- Közműfejlesztések beruházására a települések korlátozott gazdasági fedezettel rendelkeznek, erre alapították az EU-ban a SECAP pályázati keretet.
- A **„Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv”** (SECAP) az a gazdasági forrás, amelyre pontosan az olyan közműfejlesztési feladatok megvalósítására lehet majd pályázni, mint a dekarbonizációt, illetve a klímaváltozás hatáskompensálását szolgáló beruházásokra.
- A megújuló energiatermelés gazdaságosságát szolgáló ad-vesz rendszer villamosenergia hálózatfejlesztését a meglévő elosztó hálózati rendszer felújításával összekapcsoltan kell megvalósítani.

3. CSELEKVÉSI PROGRAM

Kiemelt figyelmet kell szentelni az értékek megóvására, az egyedi tájértékek, a településképvédelmére, a településképet zavaró, idegen beépítések megakadályozására, melynek egyik eszköze lehet az építési szabályok szigorítása, valamint a településképi rendelet követelményeinek érvényesítése.

Az új beépítésű területeken magas színvonalú, a helyi települési karakterhez illő, de a trendeket követni vágyó építészeti formálást is lehetővé tevő építési követelményeket kell megfogalmazni. Meg kell követelni és lehetővé kell tenni a jelentős mennyiségű és minőségű zöldfelületi fejlesztést, valamint a korszerű, innovatív és fenntartható megoldások alkalmazását.

Természeti- és művi- környezetalakítás összehangolt programját ki kell alakítani és be kell tartani.

Turisztikai fejlesztések mértékét meg kell határozni a környezet terhelhetőségének szem előtt tartásával és a lakosság érdekeinek mérlegelésével.

A falusi üdülés terjedése a helyi természeti táji adottságok következtében támogatandó, a műszaki környezeti feltételek figyelembe vételével korlátok között szorgalmazható.

Községi arculatformálás, hagyományőrzés, –teremtés, a szlovák nemzetiségi tudat erősítése át kell, hogy hassa a cselekvési programot.

A szabadterei közösségi terek, helyszínek kialakítása, a közkertek és közösséget szolgáló zöldfelületek rendszerének meghatározása, működtetése a lakókörnyezeti minőséget jelentős mértékben befolyásolják, a lakosság falun belüli tartózkodásának időtartamát és minőségét meghatározzák.

A település belső közlekedési rendszerének működőképességet segítő, üzemeltetésének megkönnyítését segítő fejlesztések a településen belüli életminőséget befolyásolja, ezért azok fokozatos kialakítása a lakosság megőrzését befolyásoló feladat.

A templom körüli történeti településközpont alakítását, lakókörnyezeti és turisztikai szerepének egyensúlyban tartását biztosító fejlesztési program készítendő.

A fejlesztések ütemtervével összhangban kell bővíteni a községi alapellátást, javítani a közszolgáltatásokat.

Kistérségi együttműködés intézményeinek megerősítése kiemelkedően fontossá válnak az elkövetkezendő időszakokban a turisztikai és a munkahelyteremtési lehetőségek, a kulturális és oktatási rendszerek, az egészségügyi és szociális ellátások tekintetében.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEK

Tardos településen a fejlesztési időtáv és a fejlesztés jellege alapján az alábbi fejlesztési- és akcióterületek kerültek kijelölésre.

I. RÖVID ÉS KÖZÉP TÁVÚ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK (10 ÉVEN BELÜL): (sorszámozások a fejlesztési terven megjelölt fejlesztési- és akcióterületek szerinti)

LAKÓTERÜLET FEJLESZTÉS

1. Vadvirág utca menti új utcahálózatú, új telekosztású lakóterület és közkert kialakítása
2. Bányahegyi út menti lakóterületi fejlesztés (kőszállító útvonal áthelyezésének függvényében)
3. Gorba utcát és Szent Flórián utcát összekötő út menti lakóterület kialakítása
4. Gorba utca DNY-i része menti lakóterület kialakítása
5. Temető DNY-i határa melletti lakóterület kialakítása
6. Jánosik utcától északra eső lakóterületi fejlesztés
7. Óvoda köztől délre lakóterületi fejlesztés

ZÖLDTERÜLETI FEJLESZTÉS

8. Szent Flórián utca - Alkotmány utca elágazásában közkert kialakítása

INTÉZMÉNYFEJLESZTÉS

9. Polgármesteri Hivatal és Művelődési Ház mögött intézményfejlesztés
10. Községi Ház és Óvoda melletti intézményfejlesztés

REKREÁCIÓS TERÜLETEK FEJLESZTÉSE

11. Malomvölgyi különleges rekreációs terület fejlesztése
12. Malomvölgy felé vezető út menti különleges rekreációs terület kialakítása
13. Rekreációs terület fejlesztése a Bikol-patak mentén (vízparti sétány)
14. Béke utcai vízmű melletti rekreációs terület kialakítása
15. Rekreációs területi fejlesztés és lakóterületi bővítés a Bányahegy alján
16. Bányahegyi utca és a Csalogány u. találkozásánál rekreációs terület kialakítása

EGYÉB KÜLÖNLEGES TERÜLETEK FEJLESZTÉSE

17. Hajni Berek lakó és üdülőpark kialakítása „villapark” fejlesztése
18. Hajni Berek egészségügyi szociális intézmény fejlesztése

GAZDASÁGI TERÜLETEK FEJLESZTÉSE

19. Ó-Falu településrészen gazdasági terület fejlesztése
20. Iparterület kialakítása az „ipartelepi út” mentén északra
21. Iparterület kialakítása az „ipartelepi út” mentén délre
22. Gazdasági terület kialakítása a Krátka telep mentén
23. Gazdasági terület bővítése a Kenderesek területén

KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE

24. Iparterületet megközelítő és a Bányába vezető, új nyomvonalú teherforgalmat lebonyolító út kialakítása

II. HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK (10 ÉVEN TÚL)

(sorszámozások a fejlesztési terven megjelölt fejlesztési- és akcióterületek szerinti)

LAKÓTERÜLET FEJLESZTÉS

1. Dózsa Gy. utcára nyugati irányból rávezető kiszolgáló út és általa feltárt lakóterületi fejlesztés
2. Jánosik utca és Templom tér közötti tömbbelsőben lakóterületi fejlesztés
3. A Bányahegyi út feletti lakóterületi fejlesztés a Szelhegy DK-i részén
4. Ó Falu területén lakóterületi fejlesztés

ZÖLDTERÜLET FEJLESZTÉS

5. Fekete Lajos u. és Templom tér közti tömbön belüli közpark kialakítása

REKREÁCIÓS TERÜLET FEJLESZTÉS

6. Szelhegy keleti részén a tervezett lakóterület és vízmű között rekreációs terület kialakítása
7. Hajni Berek rekreációs területi fejlesztés
8. A temetőtől keletre rekreációs terület fejlesztése
9. Kendereseken a központot elkerülő út keleti oldala menti terület kertgazdasági és rekreációs célú fejlesztése
10. Rekreációs terület fejlesztése a Béke utcai vízmű és a Bikol-patak között

GAZDASÁGI TERÜLET FEJLESZTÉS

11. A Tarjáni út és a Tata felől érkező út találkozásánál gazdasági terület fejlesztése

KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE

12. Faluközpontot tehermentesítő út kialakítása
13. Ófalusor utca és Béke utca elsődlegesen személygépjármű forgalmú összekötése

I. Rövid és közép távú (10 éven belüli) fejlesztések rövid ismertetése

1. **Vadvirág utcai lakóterületek**

A telkek és azokat kiszolgáló úthálózat racionális átosztásával 54 db kb. 800m²-es lakótelek és a déli részén 1,3 hektáros közkert jöhet létre. A lakótelekek kialakításához a telekrendezést egyszerre szükséges elvégezni, a beépüléshez a közműhálózatok és a kiszolgáló utcák gazdaságosan és racionálisan egyszerre építhetők ki, a szükséges körvezetékek kiépítése így biztosítható.

2. **Bányahegyi út menti lakóterületi fejlesztés** (kőszállító útvonal áthelyezésével összefüggésben)

A csaknem 1,0 hektáros területen a beépítési forma megválasztásával (iker jellegű kétlakásos, vagy egyedi telkes beépítés kialakításával) a terület előkészítése együtt történhet. A kőszállító útvonal áthelyezése a lakóérték szempontjából szükséges, mivel a Bányahegyi utcára nyíló telkeken a lakóházak rendkívül közel kerülnének a zajos, poros forgalmat okozó úthoz a kőszállítást lebonyolító útvonal fennmaradása esetén.

3. **Gorba utcát és Szent Flórián utcát összekötő út menti lakóterület kialakítása**

A csaknem 2,6 hektáros területen a telkek újra osztásával a minimális telekméret és a tulajdonosi érdekek függvényében 15-20 lakótelek jöhet létre. A változatos lejtésű terpadottságok következtében a kiépítendő út igen gondos tervezést és alapos

- előkészítést igénylő fejlesztés, melynek a csapadékvízvezetését és a fenntartási költségeinek alakulását is mérlegelni kell a választott műszaki megoldás során.
4. ***Gorba utca DNY-i része menti lakóterület kialakítása***

A közel 1,8 hektáros területen a telkek felosztásával 10-12 db kiváló adottságú lakótelek alakulhat ki. A Gorba utca kiépítésével és közműhálózat megfelelő kialakításával látványnak kitett helyen új beépülés jöhet létre. Ezért a településkép alakításában fontos szereppel bíró területként kell kezelni. Ajánlatos a településképi követelményeket a területre nézve részletesebben kidolgozni.
 5. ***Temető DNY-i határa melletti lakóterület kialakítása***

A mintegy 9000 négyzetméteres területen a terület telekosztásának függvényében 4 db nagyméretű, vagy 8 db kisebb kertvárosias jellegű lakótelek alakítható ki. Ha a 2000 négyzetméter körüli, gazdálkodásra alkalmas falusias lakótelekre van igény, akkor csupán a telkek keresztbe osztásával alakulhatnak ki lakótelkek. Azonban, ha kisebb telkes villajellegű beépítésre van inkább igény, s a tulajdonosi közösség meg tud egyezni, akkor a telkek keresztbe osztásával és kiszolgáló úttal akár 8 db telek is kialakítható.
 6. ***Jánosik utcától északra lakóterületi fejlesztés***

A 4600 m²-es területen magán kezdeményezésben kiszolgáló út és mintegy 4 db lakótelek alakítható ki.
 7. ***Óvoda köztől délre lakóterületi fejlesztés***

Közel 1 hektáros lakóterületi fejlesztés tervezhető a tömbbelsőben, a meglévő lakótelkek felosztásával és azokat feltáró magánút kialakításával.
 8. ***Szent Flórián utca - Alkotmány utca elágazásában közkerti fejlesztés***

A 410 hrsz.-ú önkormányzati tulajdonú telken a régi tűzoltószertár mögött a forgalmas Dózsa György utcai kanyartól távolabb a „Fellner kút” figyelembe vételével és területet szervező szerepével kialakulhat egy rekreációs célú közkert.
 9. ***Polgármesteri Hivatal és a Művelődési Ház mögötti terület fejlesztése, rendezése***

A közel 0,5 hektáros területbe beletartozik az Öregek otthona, egy lakótelek, egy beépítetlen telek és a Polgármesteri Hivatal mögötti elhanyagolt állapotú pincesor. Előrelátó fejlesztésével közösségi funkciókkal bővíthet a településközpont.
 10. ***Közösségi Ház és Óvoda melletti intézményfejlesztés***

Kulturális, sportolási lehetőségeket biztosító fejlesztésekkel alakítható ki a közel 0,8 hektáros terület.
 11. ***Malomvölgyi különleges rekreációs terület fejlesztése***

A mintegy 5,6 hektárnyi önkormányzati tulajdonú területen, a Malomvölgyi-tó környezete keresett kirándulóhely. A helyszín a természetvédelmet szem előtt tartóan fejleszthető a kirándulókat szolgálva. A gépjárművek és a kerékpárok számára parkolók kialakításával és szociális- és egészségügyi szolgáltatások kiépítésével (vizesblokk, információs hely) színvonalas turistafogadó helyé fejleszthető a terület. Innen indul a Malom-völgyi tanösvény, itt található a Malomvölgy Büfé. Mérlegelendő buszmegálló kialakítása a terület közelében, mely által a bakancsos turisták számára is megközelíthetővé válna a völgy és térsége.
 12. ***Malomvölgy felé vezető út menti különleges rekreációs területek kialakítása***

A belterületen, annak határ közeli részén a Bikol-patak mentén alakítható ki fejlesztési terület. Itt valósulhat meg a Gerecsei Tájegységi Központja, oktatási nevelési,

tájékoztatási feladatok ellátását biztosító fejlesztések befogadására alkalmas terület, valamint annak közelében egyéb turisztikai szolgáltatás.

13. **Rekreációs terület fejlesztése a Bikol-patak mentén (vízparti sétány)**

A belterület déli részén a Bikol-patak külterületi medrének mintegy 380 méteres hosszban történő rendezése és telkének kialakítása után a lakótelkek „kertvégei” és a patak számára kialakított telek közötti sávban a Béke utcáról megindulóan és a vízmű mellett kialakításra váró rekreációs területhez érkezően egy keskeny területen vízpart menti sétányra, kondicionáló futásra alkalmas rekreációs terület alakítható ki. A terület hosszú távon kiköthető lesz a K-Ny-i irányú kapcsolatot biztosító Ófalu sor és Béke utcát összekötő tervezett útra is, valamint a Vízmű melletti rekreációs területen keresztül visszaköthető a Béke utcára.

14. **Béke utcai vízmű melletti rekreációs területi fejlesztés**

A valamivel több, mint 2 hektáros területen a szabadidős és sporttevékenységek végzésére alkalmas a terület. A községi sportpályák közelében további sportolást, aktív pihenést, kirándulásokhoz, edzőtáborokhoz szállás szolgáltató fejlesztés számára kínál területet a helyszín.

15. **Rekreációs különleges terület kialakítása és lakóterületi bővítés a Bányahegy alján**

Az egy hektáros önkormányzati tulajdonú telek déli része, kb. fele hosszon értékesíthető a Csalogány utca menti lakótelkek bővítéseként. A másik felén az erdő, a bányahegy közelségéből fakadó beépítésre szánt területen speciális szolgáltatás, rekreációs terület-használat alakítható ki a Bányahegy utca keleti végéről megközelíthetően.

16. **Bányahegy u. és a Csalogány u. találkozásánál rekreációs terület kialakítása**

A 0,3 hektáros területen beépítésre nem szánt rekreációs terület-használat tervezett a lakóterületek közelében, a Bányahegy utca mentén kialakított közkert közelében.

17. **Hajni Berek lakó és üdülőkert kialakítása „villapark” fejlesztése**

A közel 7,3 ha-os zárt területen lakóházak és apartmanházak helyezhetők el zöld környezetben. A mintegy 100 egységet befogadó 40 db lakó-üdülő épülethez tartozik a tervek szerint egy közösségi épület rendezvényteremmel, játszóházzal és konditeremmel, valamint raktárral. Itt kapott helyet egy szabadterei közösségi tér és egy tó, melynek egy része fürdőtó, másik része természetközeli vízfelület. A terület szélén a közút mentén 25 méteres sávban többszintű növényzet telepítésére kerül sor a tervek szerint. Az 1-2 egységes családi házas és 4 egységes apartmanházas épületek 7,5 méteres építménymagassággal, tájba illő kialakítással épülhetnek meg a lakó/üdülőkertben.

18. **Hajni Berek egészségügyi-szociális intézmény fejlesztése**

A 9000m²-es telken egy 50-60 ágyas egészségügyi-szociális intézmény helyezhető el.

19. **Ó Falu településrészen gazdasági terület fejlesztése**

Közel egy hektáron kereskedelmi-szolgáltató gazdasági telkek beépítésével gyarapodhat a település.

20. **Gazdasági területek kialakítása az ipartelepi út mentén északra**

A csaknem két hektáros területen iparterületi telephelyek kialakítására van lehetőség.

21. **Gazdasági területek kialakítása az ipartelepi út mentén délre**

A 4,1 hektáros területen iparterületi telephelyek elhelyezésére van lehetőség.

22. **Gazdasági területek kialakítása a Krátka telep mentén**

- A két hektáros területen kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület fejlesztése tervezett.
23. **Gazdasági területek kialakítása a Kenderesek területén**
A félhektár közeli területen a kialakult meglévő gazdasági területhasználathoz igazodva az új kereskedelmi-szolgáltató terület működő vállalkozási terület bővítését biztosítja.
24. **Iparterületet megközelítő és a Bányába vezető, új nyomvonalú teherforgalmat lebonyolító út kialakítása**
A település gazdasági területeihez és a Bánya hegyen lévő márvány-bányához jelenleg csak a falu központján keresztül lehet eljutni. Ezért nagyon fontos, hogy létrejöjjön a központ érintése nélküli útkapcsolat, a 1127 számú út, az iparterületek és a bánya között. Az útvonal kialakítása, a nyomvonal véglegesítése egyeztetéseket kíván a terület kezelőjével, a Magyar Honvédséggel, s majd csak azt követően dönthető el, hol és milyen formában biztosítható a teherforgalmú út nyomvonala. Az út jelentős szakaszon külterületi földútként már létezik. Annak stabilizálása és kisebb mértékű szélesítése szükséges a teherforgalom lebonyolításához. Az egyre intenzívebb teherforgalom és kőszállítás (elsősorban Tata, Tatabánya, valamint az autópálya irányába) a falu belterületétől déli irányba bonyolódik.
A bányába vezető új nyomvonal, mint a jelenlegi is az erdőn keresztüli vezetne, csupán ne északi, hanem déli irányból közelítené meg a Bánya-hegy tetejét. Ez az útvonal erdei fa- és kőszállító útként kerülne kialakításra. A Bánya-hegy lábáig, az erdő területekig vezető szakaszt tartalmazza az új rendezési terv közút formájában.

II. Hosszú távú (10 éven túli) fejlesztések leírása

1. **Dózsa György utcára nyugati irányból rávezető kiszolgáló út és az ezáltal feltárt lakóterületi fejlesztések**
A Szent Flórián utca–Gorba utca–Dózsa György utca által határolt területen a lakóterületi fejlesztés befejező üteme a keleti irányban kialakuló kiszolgáló út által feltárt és az út mentén kb. 11 db lakótelek jöhet létre.
2. **Jánosik utca és Templom tér közötti tömbbelsőben lakóterületi fejlesztés**
Az egy hektáros területen kb. 10 lakótelek jöhet létre a tömbbelső feltáró úttól délre az érintett telkek telekvégi területeinek átalakításával.
3. **A Bányahegyűi út feletti lakóterületi fejlesztés a Szélhegy DK-i részén**
A település belterületéhez északi irányból csatlakozó 9,4 hektáros lakóterületi fejlesztés keretein belül kb. 70 db lakótelek alakítható ki. A fejlesztés ütemezetten is megvalósulhat, azonban a kialakítandó közösségi zöldterületre, a közlekedési- és infrastruktúra hálózat igényeivel számolni kell.
4. **Ófalusi településrészen lakóterületi fejlesztés**
Az Ófalusi utcától délre 6,2 hektáros lakóterületi fejlesztés tervezett a területen belüli feltáró úthálózattal és zöldterülettel.
5. **Fekete Lajos u. és Templom tér közti tömbön belüli közpark kialakítása**
Tardoson kevés a meglévő közösségi zöldfelület, ahol a lakosság jelentősebb létszámban részt tudna venni a közösségi programokon vagy nyugodtan el tudná tölteni a szabadidejét egy csendes közparkban. Ezért a történelmi településközpontokhoz kapcsolódva kialakítható egy másfél hektáros területen zöldterület és közösségi parkoló fejlesztése.
6. **Szélhegyen a tervezett lakóterület és vízmű közötti rekreációs terület céljára történő igénybevétele**

A belterületől északkeletre 2 hektáros területen beépítésre nem szánt rekreációs terület létrehozása javasolt a lakóterületekhez kapcsolódva.

7. **Hajni Berek rekreációs területi fejlesztés**

A Gorba utcai lakóterületi fejlesztéshez és a tervezett villaparkhoz kapcsolódva egy 1,4 hektáros beépítésre nem szánt rekreációs terület alakítható ki a Tata-Agostyán felől érkező út mentén.

8. **Temetőtől keletre rekreációs terület fejlesztése**

A tervezett úthálózati fejlesztések következményeként a belterülettel körül zárt útmenti területek területhasználata is átalakulhat. Az 1,7 hektáros terület a temető bővítésére, vagy rekreációs célú fejlesztésre alkalmas. A ligetes közhasználati cél a területen lehet a temetővel összefüggésben emlékhelyek befogadója, nyári alkotó táborok eredményeként szoborpark, valamint a magyarországi kövek-bemutató parkja.

9. **Kendereseken a központot elkerülő út menti terület fejlesztése**

A 3,6 hektáros területen a Bikol-patakig érően kertgazdasági és beépítésre nem szánt rekreációs területhasználat tervezett. Betelepezhető olyan kertgazdaság, mely mintakeresztesztet lehetne, vagy „közösségi kertek” formájában bérelhető természetű kertek helyszínevé alakulhatna. Községet szolgáló megújuló energiaforrást biztosító területhasználatra is alkalmassá tehető a terület.

10. **Rekreációs terület fejlesztése a Béke utcai vízmű és a Bikol-patak között**

A 0,9 hektáros területen lehetőség van a rövid távon már kialakított rekreációs területek bővítésére a létrejövő gyűjtőút nyomvonalaig. Itt lehetne a Bikol-patak menti sétány kikötésével is számolni.

11. **A Tarjáni út felől és Tata felől érkező út találkozásánál gazdasági terület fejlesztése**

A két és fél hektáros területen két jelentős út csomópontjában kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület kialakítása tervezett.

12. **Faluközpontot elkerülő út kialakítása**

A településen keresztül vezető országos közút nyomvonalának áthelyezésével számolva a Dózsa György utcát és a Templom teret tehermentesítő nyomvonalon új közút tervezett, mely a történelmi településközponttól keletre érkezne a Temető utcán keresztül a Süttő felé vezető Arany János utcához.

13. **Ófalusor utca és Béke utca elsődlegesen személygépjármű forgalmú összekötése**

A belterületi lakótelkeket kiszolgáló Ófalusor utca és a kiemelt forgalmi szereppel bíró Béke utca összekötése elsősorban a személygépkocsival közlekedő Újtelepen élő lakosságot szolgálná. Így a központ érintése nélkül tudnák elérni lakóhelyüket a délnyugati irányból hazaérkezők, illetve faluból eltávozók. A nyomvonal több, mint 20 éve szerepel a községi tervekben, most csupán annak a vonalvezetése és a Béke utcára történő ki-csatlakozás mozdult el északi irányba a korábbiakhoz képest.

Tardos - Rövid és közép távú (10 éven belüli) fejlesztési területeinek										
Fejlesztés helyszíne és jellege	Területhasználat jele	Javasolt rész- rülletek	Összes terület (kerékíve)	Területhasznála- tok megosztása- nak aránya	Hozzávetőleges lakásszám (telkenként egy lakás esetén)	Becsült max. szintterület	Zöldfelület el- várt mérete	Közművesített- ség elvárt mér- tése és módja	Megjegyzés	
		ha	ha (m ²)	%	db	m ²	%			
1.	Vadvirág utca menti új utcahálózatú, új telekosztású lakóterület és közkert kialakítása	Lke = 4,71 Zkk = 1,28 KÖu = 0,94	6,73 (67 300)	70/19/14	54	-	60/60/0	Teljes		Korábban kialakított telek-szerkezetű és utcaháló-zatú terület, mely új szer-kezetbe került
2.	Bányahegyí út menti lakóterületi fejlesztés (kőszállító útvonal áthelyezésének függvényében)	0,88	0,88 (8 779)	100	max. 10	-	50	Teljes		Kedvező adottságú önkor-mányzati tulajdonú terület
3.	Gorba utcát és Szent Flórián utcát öss-zekötő út menti lakóterület kialakítása	Lke = 2,6 Zkk = 0,08 KÖu = 0,42	3,09 (30 870)	84/2,5/1 3,5	max. 20	-	60/60/0	Teljes		Tömbbelsőben panorámás lakóterületi fejlesztés
4.	Gorba utca DNY-i része menti lakóterület kialakítása	1,79	1,79 (17 874)	100	12	-	60	Teljes		Panorámás, látványnak ki-tett lakóterületi fejlesztés
5.	Temető DNY-i határa melletti lakóterület kialakítása	0,94	0,94 (9 380)	100	4-6	-	50	Teljes		Nagytelkes lakóterület, gazdálkodásra esélyt adó
6.	Jánosik utcától északra lakóterületi fej-lesztés	Lke = 0,3 KÖu = 0,16	0,46 (4 600)	66/34	4	-	50	Teljes		magántulajdonú területek telekmegosztása révén
7.	Óvoda köztől délre lakóterületi fejlesztés	Lke = 0,93 KÖu = 0,05	0,987 (9 868)	95/5	10	-	60	Teljes		magán beruházásban te-lekcsoport rendezésével
8.	Szent Flórián utca - Alkotmány utca el-ágazásában közkerti fejlesztés	0,10	0,10 (991)	100	-	-	60	Teljes		közberuházás
9.	Polgármesteri Hivatal és Művelődési Ház mögötti intézményfejlesztés	0,10	0,10 (1 000)	100	600		30	Teljes		közberuházás
10.	Közösségi Ház és Óvoda melletti intéz-ményfejlesztés	0,83	0,83 (8 373)	100	400		60	Teljes		közberuházás

		Kb-Rek/V	Kb-Rek = 3,25 V = 1,41	4,66 (46 550)	75/25	600		Részleges	köz- és magán beruházás
11.	Malomvölgyi különleges rekreációs terület fejlesztése	Kb-Rek/V				600			köz- és magán beruházás
12.	Malomvölgy felé vezető út menti különleges rekreációs területek kialakítása	K-Rek/V/KÖu	K-Rek = 0,81 V = 0,05 KÖu = 0,16	1,02 (10 160)	79/5/16	1 300+500		Teljes	köz- és magán beruházás
13.	Rekreációs terület fejlesztése a Bikol-patak mentén (vízparti sétány)	Kb-Rek	0,56	0,56 (5 574)	100	150		Teljes	közberuházás
14.	Béke utcai vízmű melletti rekreációs terület kialakítása	Kb-Rek	1,51	1,51 (15 116)	100	450		Teljes	köz- és magán beruházás
15.	Rekreációs különleges terület kialakítása és lakóterületi bővítés a Bányahegy aiján	K-Rek/Lf/Lke	K-Rek = 0,52 Lf = 0,19 Lke = 0,36	1,07 (10 670) e	48/18/34	750	2000	Teljes	magán beruházás
16.	Bányahegyi utca és a Csalogány u. találokozásánál rekreációs terület kialakítása	Kb-Rek	0,31	0,31 (3 140)	100	300		Teljes	magán beruházás
17.	Hajni Berek lakó és üdülöpark kialakítása „villapark” fejlesztése	K-Vi	7,27	7,27 (72 650)	100	100*	7000	Teljes	magán beruházás *Lakás- és üdülögység
18.	Hajni Berek egészségügyi szociális intézmény fejlesztése	K-Eü	0,9	0,9 (9 0009)	100	700	900	Teljes	magán beruházás
19.	Ó Falu településrészen gazdasági terület fejlesztése	Gksz/KÖu	Gksz = 0,87 KÖu = 0,07	0,94 (9 388)	93/7	2 000	3000	Teljes	magán beruházás
20.	Iparterület kialakítása az „ipartelepi út” mentén északra	Gipe	1,95	1,95 (19 510)	100	8 000		Teljes	magán beruházás
21.	Iparterület kialakítása az „ipartelepi út” mentén délre	Gipe	4,13	4,13 (41 260)	100	12 000		Teljes	magán beruházás
22.	Gazdasági területek kialakítása a Krátka telep mentén	Gksz	1,89	1,89 (18 940)	100	7 200		Teljes	magán beruházás
23.	Gazdasági terület bővítése a Kenderesek területén	Gksz	0,56	0,56 (5 640)	100	750		Teljes	magán beruházás
24.	Iparterületet megközelítő és a Bányába vezető új nyomvonalú teherforgalmat lebonyolító út kialakítása								
Ipari tehermentesítő út: 950 folyóméter az I. Vetőn át + 400 folyóméter iparterületek között + 2200 folyóméter az erdőn át									

Tardos - Hosszú távú (10 éven túl) fejlesztési területek

Fejlesztés helyszíne és jellege	Területhasználat jele	Javasolt részterületek		Összes terület (kerékve)	Területhasználatok megoszlása-nak aránya	Hozzávetőleges lakásszám	Becsült max. szintterület	Zöldterület elvart mérete	Közművesített-ség elvart mértéke és módja	Megjegyzés
		ha	ha							
1.	Dózsa Gy. utcára nyugati irányból rávezető kiszolgáló út és általa feltárt lakóterületi fejlesztés	Lke = 1,51 KÖu = 0,22	1,73 (17 291)	87,5/12,5	11	-	-	60	Teljes	jellemzően magántulajdonú területek telekcsoportos rendezése alapfeltétel
2.	Jánosik utca és Templom tér közötti tömbbelsőben lakóterületi fejlesztés	Lke = 2,35 KÖu = 0,59	2,94 (29.420)	80/20	10	-	-	60	Teljes	magántulajdonú területek telekmegosztása révén
3.	A Bányahegyi út feletti lakóterületi fejlesztés a Szelhegy DK-i részén	Lke = 7,53 Zkk = 0,47 KÖu = 1,41	9,421 (94 210)	80/5/15	70	-	-	60/60/0	Teljes	több ütemű fejlesztés, I. ütem a nyugati oldal, II. ütem a délkeleti, majd a III. ütem az északioldali rész
4.	Ó Falu településrészen lakóterületi fejlesztés	Lke = 4,97 Zkk = 0,31 KÖu = 0,93	6,21 (62 120)	80/5/15	60	-	-	60/60/0	Teljes	területen belüli szerkezet megtervezésével ütemezett megvalósulással
5.	Fekete Lajos u. és Templom tér közti tömbön belüli közpark kialakítása	1,58	1,58 (5 834)	100	0	300	-	60	Teljes	konceptióterv után lehet szakaszos megvalósulással, utcaudvaros beépítésű területek átalakulásával összhangban
6.	Szelhegy keleti részén a tervezett lakóterület és vízmű közötti rekreációs terület kialakítása	2,07	2,07 (20 726)	100	-	1 000	-	70	Teljes	A Szelhegyi lakóterületfejlesztést követően reális a fejlesztés
7.	Hajni Berek rekreációs területi fejlesztés	1,41	1,41 (14 070)	100	-	400	-	70	Teljes	Hajni Berek fejlesztésével és a Gorba utcai lakóterület kialakulásával válik reálissá.
8.	A temetőtől keletre rekreációs terület fejlesztése	1,74	1,74 (17 360)	100	-	500	-	70	Teljes	Szobor-park, emlékpark, ligetes kő-bemutató, alkotótábor

9.	Kendereseken a központot elkerülő út keleti oldala menti terület kertgazdasági és rekreációs célú fejlesztése	Kb-Rek	3,589	3,589 (35 890)	100	-	-	70	Tejjes	mintakertek, kertészet, közösségi kertek kialakítása
10.	Rekreációs terület fejlesztése a Béke utcai vízmű és a Bikol-patak között	Kb-Rek	0,91	0,91 (9 082)	100	-	270	70	-	rövidtávon megvalósult rekreációs terület bővítése
11.	A Tarjáni út és a Tata felől érkező út találkozásánál gazdasági terület fejlesztése	Gksz	2,50	2,50 (24 985)	100	-	7 500	35	Tejjes	magán beruházásban
13.	Faluközpontot tehermentesítő út kialakítása									1200 folyóméter
14.	Ófalusor utca és Béke utca elsődlegesen személygépjármű forgalmú összekötése									500 folyóméter

A javasolt területethasználati jelek megfelelei:

Lke	kertvárosias lakóterület
Lf	falusias lakóterület
Vt	településközponti vegyes terület
Gksz	kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület
Gipe	ipari gazdasági terület
K-Rek	különleges beépítésre szánt rekreációs terület
K-Vi	különleges beépítésre szánt villapark terület
K-Eü	különleges beépítésre szánt egészségügyi terület
KÖu	közüti közlekedési terület
Zkk	közkert zöldterület
Zkp	közpark zöldterület
V	vízgazdálkodási terület
Kb-Rek	különleges beépítésre nem szánt rekreációs terület

A **fejlesztési programok** megvalósítására szolgáló akcióterületekre vonatkoztatható célok és feladatok az alábbiak:

TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

- környezetébe illeszkedő, táj- és településképileg vonzó terület kialakítása;
- Hajni Berek területén tájba illeszkedő beépítés kialakítása;
- táj- és településképi szempontból is megfelelő építészeti forma és minőség, anyag és színhasználat alkalmazása;
- táj- és településképi védelmét szolgáló zöldfelületi fejlesztések megvalósítása;
- ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazása;
- vízfolyások mentén kijelölt védőtávolságon belüli területekre vonatkozó előírások betartása.

MINŐSÉGI KÖRNYEZET

- utcák mentén zöldsáv kialakítása lehetőség szerint fasorral (fokozott figyelmet igényel a felszíni vízelvezetés műtárgyainak a tervezése);
- egységes utcafásítás megvalósítása egy-egy útszakaszon;
- minél nagyobb biológiailag aktív felület kialakítása változatos, többszintes növényállomány alkalmazásával;
- meglévő, egészséges növények megőrzése;
- új zöldterületek kialakítása oly módon, hogy az új, élhető közösségi terek jelentős vonzerőt jelentsenek a kisgyerekes családok és fiatal lakosság számára is, alkalmasak legyenek pihenésre, játékra, sportolásra;
- zöldterületek kertépítészeti terv alapján történő kialakítása;
- intézményi zöldfelületek fejlesztése oly módon, hogy az intézmény funkciójának megfelelően alkalmasak legyenek pihenésre, játékra, sportolásra;
- tájban honos fa- és cserjefajták, vagy azok kertészetekben nevelt faiskolai változatainak alkalmazása;
- a meglévő és kialakított zöldfelületek megfelelő gondozása, karbantartása;
- megfelelő számú és kialakítású, fásított parkolóhelyek kialakítása;
- zöldfelületek és parkolók szétválasztása;
- akadálymentesítés, közlekedési felületek kialakítása.

EGÉSZSÉGES KÖRNYEZET

- az újonnan beépülő területek rácsatlakozása a közüzemi hálózatra és integrálása a meglévő hulladékgazdálkodási rendszerbe;
- alacsony károsanyag-kibocsátással járó földgáz alapú fűtés, illetve a megújuló, energiaforrások minél szélesebb körű alkalmazása;
- fényszennyezés-mentes lámpatestek alkalmazása, különösen közvilágítás esetén;
- vízminőségvédelmi területre vonatkozó előírások fokozott betartása;
- a környezetre jelentős hatást nem gyakorló gazdasági tevékenység fenntartása, különösen a lakóterületekhez közeli területek esetén, a környezetterhelők felszámolása, áthelyezése;
- a termőföld védelme érdekében az átlagnál jobb minőségű termőföldek más célú hasznosításának kerülése.

ZÖLDFELÜLETI CSELEKVÉSI PROGRAM***Rövid és középtávú fejlesztési feladatok:***

1. Vadvirág utcai új telekosztású lakóterület és közkert kialakítása
3. Gorba utcát és Szent Flórián utcát összekötő út menti lakóterület kialakítása
8. Szent Flórián utca - Alkotmány utca elágazásában közkerti fejlesztés
11. Malomvölgy felé vezető út menti különleges rekreációs terület kialakítása
12. Malomvölgy felé vezető út menti különleges rekreációs területek kialakítása
13. Rekreációs terület fejlesztése a Bikol-patak mentén (vízparti sétány)
14. Béke utcai vízmű melletti rekreációs terület kialakítása
15. Rekreációs területi fejlesztés és lakóterületi bővítés a Bányahegy alján
16. Bányahegyi utca és a Csalogány u. találkozásánál rekreációs terület kialakítása

A számítás során alkalmazott költségszorzók:

- átlagos kialakítású zöldfelület min. 25-30 ezer Ft/m²
- intenzív kialakítású zöldfelület min. 50-80 ezer Ft/m²
- játszótéri elemekkel, burkolt felületekkel kialakított zöldfelület min. 100-140 ezer Ft/m²

Az alábbi táblázatban bemutatott fejlesztési- és akcióterületekhez tartozó céladatok alapján rövid- és közép távon kalkulált zöldinfrastruktúra fejlesztés összes költsége 2,5 milliárd forint.

Tardos - Rövid és közép távú fejlesztési akcióterületek zöldinfrastruktúra-elemeinek céladatai (10 éven belüli)

<i>Fejlesztés helyszíne és jellege</i>	<i>Terület (kerékíve)</i>	<i>Terület</i>	<i>Javasolt terület lehasználat jele</i>	<i>Területhaszná- latok megosz- lásának aránya</i>	<i>Zöldfelület el- vált mérete</i>	<i>Zöldfelület el- vált mérete</i>	<i>Zöldfelület szorzó</i>	<i>zöldinfra költ- sége</i>
	<i>m²</i>	<i>ha</i>		<i>%</i>	<i>%</i>	<i>m²</i>	<i>min. Ft / m²</i>	<i>Ft</i>
1. Vadvirág utca menti új utcahálózatú, új telekosztású lakóterület és közkert kialakítása	67 300	6,73	Lke/Zkk/KÖu	70/19/14	60/60/0	13 135	100 000	1 313 500 000 Ft
3. Gorba utcát és Szent Flórián utcát összekötő út menti lakóterület kialakítása	30 932	3,09	Lke/Zkk/KÖu	84/2,5/13,5	60/60/0	757	25 000	18 925 000 Ft
8. Szent Flórián utca - Alkotmány utca elágazásában közkerterti fejlesztés	991	0,10	Zkk	100	60	991	50 000	49 550 000 Ft
11. Malomvölgyi különleges rekreációs terület fejlesztése	56 550	5,66	Kb-Rek/V	75/25	70	26 805	25 000	670 117 500 Ft
12. Malomvölgy felé vezető út menti különleges rekreációs területek kialakítása	10 160	1,02	K-Rek/V/KÖu	79/5/16	50	4 013	25 000	100 325 000 Ft
13. Rekreációs terület fejlesztése a Bicol-patak mentén (vízparti sétány)	5 574	0,56	Kb-Rek	100	70	3 902	100 000	390 180 000 Ft
14. Béke utcai vízmű melletti rekreációs terület kialakítása	15 116	1,51	Kb-Rek	100	60	9 070	50 000	453 500 000 Ft
15. Rekreációs különleges terület kialakítása és lakóterületi bővítés a Bányahegy alján	10 670	1,07	K-Rek/Lf/Lke	48/18/34	50/60/60	2 568	25 000	64 200 000 Ft

KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE

24. Iparterületet megközelítő és a Bányába vezető új nyomvonalú teherforgalmat lebonyolító út kialakítása

KÖZLEKEDÉSI CSELEKVÉSI PROGRAM**Rövid és középtávú fejlesztési feladatok:**

- 1) Iparterületi feltáró út és a bányához vezető út megvalósítása
Szükséges útépítés: 1350 m x 7 m + 2200 m x 7 m
Költségbecslés: $1350 \times 7 \times 50 \text{ eFt/m}^2 + 2200 \times 7 \times 30 \text{ eFt/m}^2 = 934.500 \text{ eFt}$
- 2) Egyoldali járda kiépítése a buszjárat nyomvonala mentén
Szükséges járdaépítés: 2800 m x 2 m
Költségbecslés: $5600 \text{ m}^2 \times 20 \text{ eFt/m}^2 = 112.000 \text{ eFt}$

KÖZMŰVEK ÉS ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS**A célok eléréshez szükséges fejlesztési feladatok és tevékenységek a****Vízellátás területén**

Komplex vízgazdálkodással hatékony vízfogyasztás csökkentés elérése érdekében:

- tudatformálással víztakarékosságra nevelés,
- ivóvíz használat korlátozása csak a ténylegesen ivóvíz minőséget igénylő felhasználási célra,
- a nem ivóvíz minőségű vízigény kielégítési lehetőségeinek feltárása
 - saját vízbeszerzés (házi kút) kiépítésével,
 - csapadékvíz gyűjtésével és tározásával,
 - szürkevíz hasznosítás lehetőségeinek feltárásával, lakossági és intézményi ösztönzők bevezetése a szürkevíz felhasználásának bővítése érdekében.

Szennyvízelvezetés területén

- szennyvízáttemelő műtárgyak hatásterületének meghatározása és az alapján a védőterület igény kijelölése, valamint a védőterületen belüli területfelhasználás lehetőségének szabályozása.

Csapadékvíz elvezetés és ví**zsgdálkodás területén**

- Felszíni vízrendezés és csapadékvíz elvezetési tanulmányterv készítése vízgyűjtő területek lehatárolásával és a rész-vízgyűjtőnként elvezetendő vízmennyiségek távlati meghatározásával, figyelembe véve az urbanizációs folyamat során várható burkoltsági arány növekedéséből eredő többletvizek elvezetési igényét, valamint a klímaváltozás hatásával járó szélsőséges csapadékesemények elvezetési igényét
- Csapadékvíz elvezetés rendszerének fejlesztése lehetőleg a már kialakított közhálózat paramétereinek megőrzésével a vízvisszatartás megoldásának segítségével
- Helyi víz-visszatartásra javaslat készítés a természeti környezetben és a beépített területen
- Bikol-patak völgyének fejlesztése

Energiaellátás területén

Komplex energiagazdálkodás és az energiafogyasztás csökkentésének érdekében:

- tudatformálással takarékosagra nevelés
- optimális energiahordozói struktúra meghatározása
- megújuló energiahordozó hasznosításának növelése

- Környezeti állapot javítását szolgáló energiaközmű fejlesztési feladat:
 - levegőtisztaság javítását szolgáló dekarbonizációs akcióterv készítése, a lakosság tudatformáló tájékoztatása
 - mérsékelni kell a tüzelésnél a hagyományos fosszilis energia, különösen a szén és a fa felhasználását
 - megújuló energiaforrások használatának növelését, a naperőművek létesítése állami, vagy pályázati források bevonásával
 - arculat-javítást és területgazdálkodást szolgáló beruházások tervezése, megvalósítása
 - meglévő villamosenergia elosztó hálózati rendszer felújítása, fejlesztése, a föld feletti kiépítés helyett föld alatti hálózat kiépítés előnyben részesítése
- Energiafogyasztás csökkentését szolgáló beruházások meghatározása, az épületek szigetelése, a nyílászárók cseréje.

4. FEJLESZTÉSI TERVLAP

A fejlesztési terv három tervlapon jelenik meg.

- a) **A fejlesztési tervlapon** együtt látható a fejlesztési terv valamennyi térbeli eleme, a két megkülönböztetett időtávra szóló fejlesztési akcióterületek, s a vonatkozó kormányrendeletben és a településrendezési szabályzatban meghatározott tartalmak.
- b) *1. melléklet* a fejlesztési tervlaphoz, amely a céladatok és a fejlesztési akcióterületek a rövid- és közép távú térbeli összefüggéseit mutatja be.
- c) *2. melléklet* a fejlesztési tervlaphoz, amely a céladatok és a fejlesztési akcióterületek a hosszú távú térbeli összefüggéseit mutatja be.

Rövid- és közép távú fejlesztési- és akcióterületek

